

Pensionsmyndighetens särskilda informations- uppdrag

– slutrapport

PENSIONS
MYNDIGHETEN

Pensionsmyndighetens särskilda informationsuppdrag

Pensionsutveckling 2011-10-04

Arne Paulsson, arne.paulsson@pensionsmyndigheten.se

Atosa Anvarizadeh, atosa.anvarizadeh@pensionsmyndigheten.se

Pensionsmyndighetens särskilda informationsuppdrag

- slutrapport

Datum 2011-10-04

Dok.bet. PID112761

Dnr/Ref. VER 2010-276

Innehåll

Sammanfattning	4
Uppdraget	6
1. Nuläge vad gäller pensionsinformationen	7
1.1 Olika aktörers behov av pensionsinformation.....	7
1.2 Utvecklingen av MiP under 2010 och 2011	8
2. Avtalsparterna och branschen om pensionsinformation	10
3. Redovisning av uppgifter på MiP	12
3.1 Anslutna pensionsinstitut och leveranserna	13
3.2 Mätning av kvalitén på lämnad information på MiP	15
4. Spridning av pensionsinformation	16
4.1 Distribuering av MiP	16
4.2 Pensionsmyndighetens kundservice informerar om hela pensionen	17
4.3 Möjligheten att utveckla ett digitalt fullmaktsnav kopplat till MIP	18
4.4 Utveckling av MiP till ett informationsnav	19
4.5 Pensionsmyndighetens informationstjänster för branschen	21
4.6 Statlig tjänstepensionsinformation i en försändelse	22
5. Prognosstandard och annan informationsstandard	24
5.1 Nuläge pensionsprognoser	24
5.2 Behovet av en pensionsprognos.....	24
5.3 Behovet av en prognosstandard.....	26
5.4 Samarbete för en prognosstandard	27
5.5 Arbetet med en prognosstandard	28
5.6 Enhetliga årsbesked	29
5.7 Samarbete för beräkning av MiP-prognosen	30
5.8 Efterlevnad och utveckling av Pensionsorden.....	31
6. Tjänstepensionsprognos i orange kuvert?	33
6.1 Tjänstepension i orange kuvert.....	34
6.2 Tekniska förutsättningar	35
6.3 Legala aspekter	38
6.4 Inställningen hos branschen	40
6.5 Alternativ till sammanlagd prognos i orange kuvert	41
6.6 Pensionsmyndighetens bedömning.....	42

Datum	2011-10-04
Dok.bet.	PID112761
Version	
Dnr/Ref.	VER 2010-276

Bilaga 1. 45
Bilaga 2. 48

Sammanfattning

Viktiga steg i riktning mot en bättre och mer samlad pensionsinformation till pensionsspararna har tagits under 2010 och 2011. Dessa steg har främst utgjorts av att omfattningen av leveranserna till minpension.se (MiP) förbättrats väsentligt och av att leveranskvaliteten inom det statliga avtalsområdet kraftigt förbättrats. Enligt den osäkra metod som finns för att skatta den andel pensionskapital som är tillgängligt för de försäkrade¹ har utvecklingen under 2010 och 2011 medfört att uppskattningsvis 95 procent av allt pensionskapital (pensionsförsäkringar) nu är synligt på MiP. För tjänstepensionerna skattas täckningsgraden nu vara 86 procent och för privata pensioner 56 procent. 100 procent av pensionskapitalet i den allmänna pensionen har redovisats på MiP sedan starten 2004.

Målet om heltäckande pensionsinformation på MiP kan dock inte anses vara nått förrän i princip all information om tjänstepension och privat pension är synligt för användarna på MiP och informationen från det kommunala avtalsområdet är aktualiserad till en acceptabel nivå, vilket den inte är idag. Även inom det statliga avtalsområdet återstår ett visst aktualiseringsbehov.

En distribuerad MiP, dvs. att ha portalen implementerad i den egna webbplatsen t.ex. i en internetbank, ökar informationens tillgänglighet. Pensionsmyndigheten har sedan starten 2010 haft MiP distribuerad med goda erfarenheter. Det har gett en bättre och mer tillgänglig pensionsinformation genom att de försäkrade har kunnat få en prognos av den totala pensionen i stället för enbart av den allmänna pensionen och distribueringen har starkt bidragit till en ökad registrering på MiP. Under 2011 har Alecta, AMF och Skandia, i olika former, börjat distribuera MiP via sina webbplatser.

Ett mycket viktigt steg för att ytterligare tillgängliggöra informationen på MiP är att bankerna, med sina omfattande och frekventa kundkontakter via nätet, börjar distribuera MiP på sina webbsidor. Pensioner är en väsentlig del av privatekonomin och den pensionsinformation som kan fås via MiP borde vara en omistlig del i bankernas privatekonomiska information respektive försäljning. SPP kommer att kunna distribuera under senare delen av 2011, även Nordea har meddelat Pensionsmyndigheten att de avser att distribuera MiP under 2012. Handelsbanken kommer under 2011 kunna distribuera MiP på sin webbplats. Det är en glädjande utveckling.

Även om utvecklingen under de senaste åren varit god finns det enligt Pensionsmyndighetens uppfattning betydande kvarstående utveckling som måste göras inom pensionsinformationsområdet innan informationen kan betecknas som fullgod ur ett konsumentperspektiv.

- De numera få aktörer av större omfattning som fortfarande inte visar fullständig information på MiP är Folksam, KPA, SEB och Nordea. SEB kommer enligt plan leverera fullständig information vid utgången av 2011. Det är av stor vikt att dessa aktörer prioriterar arbetet med

---

¹ Inom Pensionsmyndigheten använder vi begreppen "pensionssparare" och "pensionär". Inom pensionsförsäkringsbranschen används däremot i regel begreppet "försäkrad" istället för ovanstående begrepp. Begreppet "försäkrad" täcker, förutom ålderspension, även andra typer av försäkringar som t.ex. efterlevande skydd. Vi har i rapporten därför valt att i vissa sammanhang använda begreppet "försäkrad".

att få till stånd fullgoda leveranser. Ett rimligt mål är att alla mer betydande aktörer ska ha fullständiga leveranser senast vid utgången av 2012. För KPA bedömer vi att det dock kommer att krävas mer tid. Skandia och SPP har samma utvecklingsbehov som KPA avseende kommunal tjänstepension.

- För att öka tillgängligheten till MiP är det nödvändigt att de stora aktörerna inom pensionsområdet, särskilt bankerna och försäkringsbolagen, distribuerar MiP på sin webbplats. Ett rimligt mål är att alla mer betydande aktörer ska distribuera MiP under 2012.
- Kvaliteten och detaljeringsgraden av informationen som lämnas till MiP måste utvecklas för att öka kvalitén på beräknade prognoser och för att möjliggöra en beräkning enligt kommande standard. En del i detta arbete är att utveckla standarden för informationsöverföring, MISLife. Pensionsmyndigheten vill, om pensionsbranschen stödjer idén, leda och finansiera ett sådant utvecklingsarbete.
- Prognos- och simuleringsmöjligheterna på MiP behöver utvecklas. Beslut om pension och pensionsavgång blir allt mer individuella. Prognosverktygen måste ge ett stöd i frågor om flexibel pensionsavgång, nedtrappning, effekt på pension vid byte av avtalsområde och uttag av olika pensionsförmåner. Prognosverktyget bör också utvecklas för att kunna ge information och prognos avseende efterlevandeskydd.
- Överenskommelser inom branschen om pensionsinformationens utformning måste träffas. En överenskommelse om terminologi finns sedan en tid, närmast i tur står en överenskommelse om en standard för pensionsprognoser. Målet är att även träffa en överenskommelse om en rekommenderad standard för utformningen av årsbesked i sin helhet.
- Aktualiseringen inom det kommunala och det statliga avtalsområdet måste fullföljas.
- Ett elektroniskt fullmaktsnav bör utvecklas och Pensionsmyndigheten vill leda ett sådant arbete. Pensionsmyndigheten anser att det finns skäl för regeringen att låta samhället, via Pensionsmyndigheten, finansiera utvecklingen av ett sådant elektroniskt fullmaktsnav. Det skulle kunna ske helt eller delvis inom ramen för e-delegationens arbete.
- Pensionsmyndigheten anser att MiP bör utvecklas till ett s.k. informationsnav. Det skulle bl.a. innebära att informationen på MiP görs tillgänglig för vidare bearbetning och annat presentationsformat än det som finns på MiP.

När det gäller frågan om en sammanfattande prognos för tjänstepension i orange kuvertet kan Pensionsmyndigheten konstatera att det finns en stor efterfrågan på en sådan information från medborgarna, men att arbetsmarknadens parter och aktörerna i branschen inte anser att en sådan ordning vore lämplig. Pensionsmyndigheten anser att pensionsspararna skulle ha nytta av en samlad prognos för total tjänstepension i det orange kuvertet, men motståndet från parterna och branschen i övrigt mot en sådan utveckling och den relativt omfattande lagreglering och teknikutveckling som skulle krävas för att framtvunga en sådan information gör att vi inte förordar en sådan utveckling. I stället anser vi att helhetsinformation ska spridas via MiP. Detta förutsätter dock att utvecklingen av informationen på MiP och distributionen av denna information kan förverkligas enligt punkterna ovan. Pensionsmyndigheten anser att en helhetsinformation om pensionen är en så angelägen privat- och samhällsekonomisk fråga att om den inte kan lösas genom fullständiga, högkvalitativa leveranser till

---

Datum	2011-10-04
Dok.bet.	PID112761
Version	
Dnr/Ref.	VER 2010-276

MiP och en omfattande distribution av MiP, så bör regeringen överväga statens ansvar för att en sådan helhetsinformation ska finnas, t.ex. genom tjänstepensionsinformation i det orange kuvertet.

En internetbaserad lösning som bygger på frivillig registrering för att ta del av informationen kommer emellertid inte att nå lika många pensionssparare som ett obligatoriskt utskick via det orange kuvertet. Vi bedömer att det uppskattningsvis kommer att finnas ca 1,5 miljoner pensionssparare som inte tar del av en helhetsinformation om pensionen i en internetbaserad lösning. Pensionsmyndigheten bör få i uppdrag att tillsammans med parterna och branschen finna en lösning på hur även dessa pensionssparare kan nås av en samlad information om hela pensionen.

Enligt myndighetens uppfattning bör regeringen bl.a. mot bakgrund av denna rapport ta ställning till inom vilka områden som det hittillsvarande arbetssättet med frivillig utveckling av pensionsinformationen ska fortsätta och inom vilka områden som det istället är motiverat att söka andra lösningar för en bättre pensionsinformation. Pensionsmyndigheten anser att utgångspunkten bör vara att skapa en högkvalitativ och tillgänglig helhetsinformation på frivillig väg men att det måste gå snabbare än hittills.

Uppdraget

I april 2008 gav regeringen landshövdingen Bo Könberg i uppdrag att föreslå hur pensionsinformationen i Sverige kan förbättras. Uppdraget redovisades i skrivelsen ”*Bättre pensionsinformation!*” som en del av Pensionsmyndighetsutredningens (S 2008:05) slutrapport till regeringen den 15 december 2009. Bland annat mot bakgrund av de problem och förslag till åtgärder som redovisades i skrivelsen gav regeringen i juni 2010 Pensionsmyndigheten ett uppdrag att arbeta för en bättre och mer samlad pensionsinformation till pensionärer och pensionssparare. Pensionsmyndigheten ska i sin återrapportering beskriva hur sådan information bäst bör tillhandahållas. Eftersom det årliga pensionsbeskedet i det orange kuvertet är av centralt värde ska Pensionsmyndigheten, enligt uppdraget, även pröva möjligheten för en sammanfattande prognos för den enskildes allmänna pension och tjänstepension i detta pensionsbesked.

En lägesrapport av arbetet med regeringsuppdraget lämnades den 1 december 2010. Där beskrevs hur Pensionsmyndigheten arbetade med att fullgöra uppdraget i projektform. Projektet identifierade 13 olika förbättringsområden som bestod till stor del av aktiviteter där Pensionsmyndigheten sökte påverka andra aktörer att vidta åtgärder för att förbättra pensionsinformationen. Statens engagemang för en bättre fungerande pensionsinformation innebär inte endast fördelar för pensionsspararna och samhället i form av mer välgrundade beslut i samhällsviktiga frågor som arbete, konsumtion och sparande. En bättre fungerande pensionsinformation innebär också – enligt vår uppfattning – stora möjligheter för arbetsmarknadens parter och branschen att nå för dem väsentliga mål. Det gäller bland annat parternas förmåga att informera om de stora värden som de tillför sina medlemmar respektive anställda avseende tjänstepension. För branschen finns betydande vinster i form av en högre effektivitet inom sin verksamhet och ett bättre anseende gentemot sina kunder.

Datum	2011-10-04
Dok.bet.	PID112761
Version	
Dnr/Ref.	VER 2010-276

1. Nuläge vad gäller pensionsinformationen

Utvecklingen av pensionsinformationen i Sverige har varit omfattande under det senaste decenniet. För drygt tio år sedan fanns inget pensionsbesked i det allmänna systemet och inom tjänstepensionen bara för något enstaka avtalsområde. Från att knappast ha fått någon pensionsinformation alls får de försäkrade nu årligen en omfattande information om sin pension.

Problemet är att pensionsinformationen kommer i delar, från olika håll och är presenterad enligt olika principer. Information om den allmänna pensionen fås i det orange kuvertet. Information om tjänstepensionen kommer från en eller flera valcentraler eller från ett eller flera försäkringsbolag som den försäkrade valt. Informationen kan ibland vara överlappande, dvs. den försäkrade får information från både en valcentral och ett försäkringsbolag om samma pensionsförsäkring. Informationen ges också enligt olika informationsprinciper. Till exempel är det inte alla tjänstepensionsbesked som innehåller en prognos om den framtida pensionen och de prognoser som ges är beräknade enligt olika principer.

Detta förhållande innebär att, trots omfattningen av den levererade informationen, den enda möjligheten att kostnadsfritt få en samlad bild av sin totala pension av en oberoende aktör idag är webbplatsen minpension.se. Det är därför av stor vikt att informationen på MiP är så komplett som möjligt, håller så hög kvalitet som möjligt och är lätt tillgänglig för alla försäkrade. Det har därför varit en prioriterad uppgift för MiP att arbeta för att få fler pensionsinstitut att leverera information och att få alla att leverera en fullständig information om alla ålderspensionsprodukter. Arbetet med att starta MiP kan sägas ha påbörjats redan 2000, året efter det första orange kuvertet skickades ut. Webbplatsen öppnade år 2004. Pensionsmyndigheten tycker att det gått för långsamt för branschen att fylla på MiP med information. Myndigheten anser också att den tveksamhet och långsamhet som flera stora aktörer visat när det gäller att distribuera MiP på sina webbplatser är otillfredsställande.

1.1 Olika aktörers behov av pensionsinformation

Aktörerna på pensionsmarknaden – avtalsparterna, försäkringsbolagen, bankerna, lagstiftaren och pensionsspararna – har delvis olika intressen när det gäller pensionsinformationen och hur den bör utvecklas. Arbetsgivarna, privata liksom offentliga, har ett behov av att visa hela ersättningen till arbetstagaren, inkl. de försäkringsförmåner som anställningsavtalet innehåller. De fackliga organisationerna har ett intresse av att visa vilka förmåner de förhandlat fram. Försäkringsbolag och banker har behov av att tillgodose sina kunders efterfrågan på såväl information som sparprodukter, och att göra det med lönsamhet på en konkurrensutsatt marknad. Försäkringsförmedlare måste kunna se kundernas totala pensionssituation för att kunna ge adekvata råd. Lagstiftaren har ett intresse av att pensionsspararna ska få information som underlättar för dem att förstå och planera sin nuvarande och framtida ekonomi. Det gäller frågor av stor privatekonomisk betydelse – och därmed stor samhällsekonomisk betydelse som t.ex. val mellan arbete och fritid, val av pensionsålder, att spara eller inte. Pensionsspararna har i detta fall i stort sett samma intresse som lagstiftaren. För att tillgodose lagstiftarens och pensionsspararens intresse krävs en samlad information om hela den förväntade pensionen. Information om enbart delarna är av begränsat värde. Även för alla de som säljer försäkrings- och spartjänster är motsvarande helhetsinformation lika nödvändig.

Datum	2011-10-04
Dok.bet.	PID112761
Version	
Dnr/Ref.	VER 2010-276

I flera avseenden sammanfaller dessa olika aktörers intressen, i vissa avseenden gör de det inte. Det frivilliga skapandet av MiP och tjänstens positiva utveckling är en indikation på att olika aktörers intressen varit tillräckligt nära varandra för att lyckas. Att det varit så pass trögt att komma i gång och att utvecklingen varit så långsam kan anses visa att intressegemenskapen haft begränsningar.

Vår uppfattning är att det numera finns en ökande samsyn bland aktörerna om att informationen om individens pensionssituation inte ska vara ett konkurrensmedel. Det är en alltmer allmän uppfattning att denna helhetsinformation om pensionssituationen ska tillhandahållas den försäkrade och det är hon eller han som äger och disponerar över denna information. I stället ska marknadsaktörerna konkurrera med produkter, tjänster och priser. Det är bland annat denna utveckling av inställningen till pensionsinformationen som gör att Pensionsmyndigheten är positiv till en fortsatt frivillig utveckling av pensionsinformationen.

1.2 Utvecklingen av MiP under 2010 och 2011

Utvecklingen av MiP har under 2010 och 2011 varit mycket positiv. Ett antal nyanslutningar av pensionsinstitut har genomförts och några av de större pensionsinstituten har kompletterat sina leveranser och ger nu i princip en fullständig information avseende sitt pensionsförsäkringsbestånd. Nyanslutna under perioden är Bank pension, PP pension (f.d. Pressens pensionskassa), Kyrkans pensionskassa. De stora pensionsinstitut som har kompletterat sina leveranser är Skandia, Handelsbanken, SPV och Länsförsäkringar. Utvecklingen har inneburit att informationen på MiP nu täcker 95 procent av det totala bedömda pensionskapitalet/pensionsskulden. Det är viktigt att beakta att denna procentsiffra till delar bygger på bedömningar som är osäkra. Särskilt osäker är bedömningen av hur stor andel av pensionskapitalet inom det kommunala avtalsområdet som de försäkrade faktiskt får del av på MiP.

Tabell 1. Utveckling av MiP:s täckning av pensionskapital/pensionsskuld

	2009	2010	okt-11
Allmän pension	100 %	100 %	100 %
Tjänstepension	55 %	62 %	86 %
Privat pension	1 %	9 %	56 %
Totalt	88 %	90 %	95 %

För en detaljerad beskrivning per pensionsinstitut, se bilaga 1.

Det som fortfarande saknas avseende kollektivavtalad tjänstepension är framför allt information om förmånsbestämda försäkringar från det kommunala och landstingskommunala området. När det gäller den individuella tjänstepensionen (s.k. tiotaggarlösningar m.m.) levererar fortfarande Folksam, FPK, KPA, Nordea och SEB inte någon information. Dock har SEB en leveransplan tillsammans med MiP. Planen är att all information om både privatpension och tjänstepension kommer att levereras senast

Datum 2011-10-04
Dok.bet. PID112761
Version
Dnr/Ref. VER 2010-276

december 2011. Nordea har meddelat Pensionsmyndigheten att de avser att leverera fullständig information till MiP under 2012. SPP levererar inga uppgifter om skuldförda kommunala förmåner till MiP idag men har meddelat Pensionsmyndigheten att bolaget avser att skapa förutsättningar för detta i sitt nya system som är under uppbyggnad för närvarande.

Informationsbristerna på det kommunala och landstingskommunala området beror till viss del på brister i aktualiseringen av uppgifter. Det innebär att information om tidigare anställningar enbart finns hos den tidigare arbetsgivaren och inte har meddelats pensionsadministratören. I vissa fall kan avsaknaden av information bero på byte av administratör och att uppgifterna inte har förmedlats till den nya administratören. Byte av administratör kan bero på att arbetsgivaren har gjort en ny upphandling eller att individen har bytt arbetsgivare. Uppgifterna för att beräkna pensionen hämtas ofta in först i samband med, eller strax före pensionstidpunkten men enligt SKL och KPA pågår det dock kontinuerligt ett aktualiseringsarbete. Men problemets omfattning i termer av pensionskapital och prognostiserad pension finns det, trots förfrågningar och påminnelser, fortfarande inte någon skriftlig information om som delgivits Pensionsmyndigheten.

Även på det statliga området förekommer det brister i aktualiseringen. SPV har emellertid redovisat en plan för att komma till rätta med aktualiseringsproblemen på den statliga sidan, se avsnitt 3.1.

På det privata området har som framgår av tabellen en kraftig förbättring skett under det senaste året. Av de mera betydande pensionsinstituten är det nu enbart Folksam, KPA, Nordea och SEB som inte levererar information om privata pensioner. SEB kommer dock enligt plan leverera fullständig information vid utgången av 2011. Generellt saknas information om så kallade individuellt pensionssparande (IPS). Omfattningen av detta sparande uppskattas för närvarande uppgå till ca 75 miljarder kronor. Hittills levereras ingen information om IPS till MiP. Diskussioner pågår med Skandia men det finns i nuläget ingen bestämd tidsplan.

För att få hög kvalitet på pensionsinformationen är det inte bara täckningsgraden av pensionskapital/pensionsskuld som är av betydelse. Även detaljeringsgraden av information, som t.ex. uppgifter om efterlevandeskydd och avgifter, har stor betydelse för att kunna beräkna en prognos med hög kvalitet. I MiP:s planering ingår också att kunna visa tjänstepension och privat pension på samma detaljerade sätt som man idag redovisar allmän pension. Det vill säga att visa vilket bolag och vilken försäkring pensionsbeloppen och pensionskapitalet avser. Detta förutsätter dock mycket god kvalitet på de uppgifter som bolagen lämnar.

För att förbättra informationskvalitén pågår ett arbete inom MiP med att få alla pensionsinstitut att leverera informationen enligt standardprotokollet MISLife, vilket genom sin uppbyggnad och standardisering tillhandahåller en beredare och mer detaljrik information. Av 25 anslutna pensionsinstitut levererar nu 17 enligt MISLife. Ett beslut har också tagits för att utöka MISLife avseende statliga pensionsprodukter och det pågår en uppdatering av dokumentationen för standarden.

En annan åtgärd som pågår för att förbättra informationen är ett arbete med att ansluta valcentralerna till MiP. Det är ofta valcentralerna som har information om bland annat pensionsmedförande lön och efterlevandeskydd. För dessa anslutningar krävs ytterligare kompletteringar av standarden MISLife. MiP har under våren haft diskussioner med Collectum om hur man gemensamt kan verka för en sådan komplettering. Inställningen till samarbete har varit positiv men ledningen inom Collectum har ställt sig frågande till ägandefrågan och upphovsrättsliga frågor vad gäller MISLife och vill inte hamna i en situation där Collectum investerar resurser och pengar i en standard där äganderätten är begränsad och eventuellt användande kan begränsas av licenser. Anslutningsprojektet beräknas dock kunna avslutas under 2011. Ett liknande anslutningsprojekt med Fora startas troligen upp under 2012. Av detta,

---

Datum	2011-10-04
Dok.bet.	PID112761
Version	
Dnr/Ref.	VER 2010-276

liksom av de samtal myndigheten haft med branschföreträdare framgår att ”ägandefrågan” av MISLife är en hämsko för utvecklingen av pensionsinformationen. Pensionsmyndigheten är beredd att söka undanröja det problemet genom att ta på sig ansvaret för att utveckla och förvalta ett informationsöverföringsprotokoll för branschen, förutsatt bl.a. att branschen ställer sig bakom idén.

För att öka kunskapen om vilken pension var och en kan förvänta sig, och hur pensionsspararen kan påverka pensionens storlek, är det viktigt att informationen på MiP distribueras på de ingående aktörernas webbsidor. Görs det, kan alla som är inloggade för att t.ex. betala räkningar på internetbanken, enkelt få denna information. Det vore en stor förenkling av svenskarnas pensionsvardag. En förenkling som skulle öka många människors upplevelse av och faktiska förmåga att ha kontroll över sin privatekonomi. För närvarande finns MiP i distribuerad form hos Pensionsmyndigheten, Skandia, Alecta, och AMF. I MiP:s planering ingår att försöka öka användningen av distribuerad webb. SPP har meddelat att en distribuering av MiP kommer att ske under senare delen av 2011, även Nordea har meddelat Pensionsmyndigheten att de avser att distribuera MiP under 2012.

Pensionsmyndigheten kan när det gäller pensionsinformationen, främst genom dialog med andra parter verka för att hitta lösningar på vad som krävs för att förbättra leveranserna till MiP och att MiP å sin sida gör vad bolaget kan för att ta emot leveranser på ett sätt som gör att den kan förmedlas vidare. I de möten Pensionsmyndigheten hittills genomfört med representanter från branschen har samtliga uttalat att de är angelägna att – i de fallen så inte redan sker – leverera fullt ut till MiP. Pensionsmyndigheten är ansvarig för att de egna leveranserna till MiP håller hög kvalitet.

2. Avtalsparterna och branschen om pensionsinformation

Det uppdrag som Pensionsmyndigheten har är att försöka förbättra och förenkla pensionsinformationen avseende den totala pensionen, dvs. inte bara avseende allmän pension utan också avseende tjänstepension och privata pensionsförsäkringar. Eftersom Pensionsmyndigheten har beslutskompetens enbart avseende den allmänna pensionen kan myndigheten inte bedriva ett sådant arbete på egen hand, utan måste söka samarbete med parterna som står bakom de olika tjänstepensionsavtalen och de olika aktörerna i branschen.

Som ett led i arbetet har därför Pensionsmyndigheten bjudit in representanter för branschen samt parterna bakom de fyra stora tjänstepensionsavtalen för att diskutera nuläget, behovet av en samlad pensionsinformation samt möjligheterna att förbättra pensionsinformationen. De frågor som diskuterats är bland annat synen på samarbetet inom MiP, eventuella kvalitetsproblem med informationen på MiP, utveckling av MiP till ett informationsnav, arbetet med en standard för pensionsprognoser och förslaget om tjänstepensionsprognos i orange kuvert. Samtalen startade under hösten 2010 med ett antal försäkringsbolag och banker och fortsatte under vintern 2011 med arbetsmarknadens parter.

Det är uppenbart och naturligt att olika aktörer inom pensionsområdet har olika prioriteringar och ibland även olika mål. Ändå finns, enligt vad som framkommit under samtalen, en stor samsyn bland aktörerna om att en samlad, högkvalitativ, snabb och lättillgänglig individuell pensionsinformation är

---

Datum	2011-10-04
Dok.bet.	PID112761
Version	
Dnr/Ref.	VER 2010-276

angelägen. Däremot finns det olika syn på hur en sådan information ska åstadkommas och hur den ska distribueras till de försäkrade. För att åstadkomma lösningar som tillgodoser aktörernas olika prioriteringar och mål är det därför viktigt att arbeta flexibelt och tillsammans med alla aktörer. Ett viktigt syfte med samtalen som Pensionsmyndigheten bjudit in till har därför också varit att etablera kontakter mellan myndigheten och branschen för fortsatta samtal och diskussioner.

I det följande ges en kort sammanfattning av vad samtalen handlat om och branschens inställning i de olika frågorna. Ytterligare redogörelse av frågeställningar och uppfattningar som framförts ges under respektive avsnitt i rapporten.

När det gäller MiP finns det numera egentligen inga skilda uppfattningar om att MiP tillgodoser ett viktigt behov. Det finns en gemensam uppfattning om att pensionsspararna behöver tillgång till en samlad bild av sin framtida pension. Ingen aktör har heller några principiella invändningar mot att lämna information om sina försäkringar (alt. prognos) till MiP. Däremot prioriteras det nödvändiga utvecklingsarbetet olika, vilket gör att det fortfarande saknas information om delar av både tjänstepension och privat pension. Pensionsmyndigheten har i samtalen med branschen påtalat vikten av att få fullständiga leveranser av information till MiP och det har också skett stora förbättringar under de senaste åren.

En annan fråga som tagits upp under samtalen är hur MiP ska göras mer lättillgängligt. En viktig del i utvecklingen av att göra informationen mera lättillgänglig är att MiP blir distribuerat på aktörernas webbsidor, t.ex. i internetbankerna. En distribuering av MiP innebär att den försäkrade kan få en prognos på sin totala pension utan ytterligare inloggning. Då de flesta t.ex. betalar sina räkningar via sin banks webbsida innebär det också en god exponering för MiP och en betydligt lägre tröskel för den försäkrade att registrera sig. Utöver Pensionsmyndigheten är det hittills enbart Alecta, AMF Pension och Skandia som har MiP distribuerad på sina webbsidor. Övriga aktörer hänvisar i regel till kostnader för IT-utveckling eller prioritering av IT-utveckling som skäl för att de inte har distribuerat eller har färdiga planer för distribuering av MiP. SPP och Handelsbanken börjar distribuera MiP under senare delen av 2011. Nordea har meddelat Pensionsmyndigheten att de avser att distribuera MiP under 2012. Ett annat skäl, som framförts av bland andra Svenskt Näringsliv, PTK och SEB är att i stället för att distribuera MiP bör grundinformationen göras tillgänglig för pensionsinstituterna så att de kan ge motsvarande information inom sina egna rådgivnings- eller säljtjänster. Pensionsmyndigheten ser positivt på utvecklingen av MiP mot ett sådant informationsnav, men detta kan komma att ta tid varför det är viktigt att helhetsinformation kan visas brett även under utvecklingstiden.

Branschens inställning till arbetet med en prognosstandard har inledningsvis varit avvaktande. Efterhand som arbetet fortskridit och vissa frågeställningar klarats ut har dock förutsättningarna förbättrats och Pensionsmyndigheten bedömer det i skrivande stund möjligt att enas om en prognosstandard, se vidare avsnitt 5. Arbetet kommer dock att behöva pågå även under 2012.

De flesta av pensionsinstituterna som Pensionsmyndigheten har träffat har sett det som möjligt, men med en hel del legala och tekniska problem, att infoga en samlad prognos för total tjänstepension i det orange kuvertet. Samtidigt har de dock påtalat att det är avtalsparternas sak att ta ställning till en sådan utveckling. När det gäller tjänstepensionen utför instituten de uppgifter som parterna (valcentralerna) upphandlat. Avtalsparterna har en betydligt mer negativ inställning till att förmedla tjänstepensionsinformation i orange kuvertet. De anser att tjänstepensionsinformation i det orange kuvertet skulle göra det otydligt vem som ansvarar och administrerar pensionen och göra det svårare att hänföra frågor från de försäkrade till rätt instans. De anser vidare att sådan information skulle riskera att förminska parternas roll, se vidare avsnitt 6.

Datum	2011-10-04
Dok.bet.	PID112761
Version	
Dnr/Ref.	VER 2010-276

Sammanfattningsvis kan sägas att de samtal som Pensionsmyndigheten har haft med branschföreträdarna har varit nyttiga för det fortsatta arbetet. Alla parter har kunnat framföra sina ståndpunkter när det gäller pensionsinformationen, vilket gett en bättre uppfattning om i vilka frågor det finns en samsyn och i vilka frågor det finns skilda uppfattningar. Samtidigt har kontaktytor mellan myndigheten och branschen skapats för det fortsatta samarbete som är nödvändigt för att möjliggöra en förbättrad och förenklad information om den totala pensionen.

3. Redovisning av uppgifter på MiP

Alla betydande aktörer inom pensionsbranschen ska leverera fullständiga uppgifter till MiP senast under 2012. En plan för att slutföra aktualiseringen inom det kommunala avtalsområdet ska presenteras senast under det första kvartalet 2012.

MiP är i nuläget den enda oberoende informationskälla som kan ge de försäkrade en total bild av den framtida pensionen. Det är därför av stor vikt att den information som finns på MiP är av hög kvalitet. Kvalitet i det här sammanhanget avser en rad olika aspekter. För att få en bild av MiP:s kvalitet och för att kunna bedöma vilka åtgärder som behövs för att förbättra kvalitén krävs det att kvalitetsmåt tas fram och redovisas.

Från det att MiP startade som webbtjänst 2004 har informationen som förmedlats varit ofullständig. För att överhuvudtaget kunna starta tjänsten utformades MiP (1.0) till att endast omfatta s.k. kryssmarknadsprodukter från de privata bolagen. Efter en tid togs beslut om att öka ambitionsnivån och bygga en utökad version av portalen. Denna stegvisa uppbyggnad av informationen på MiP är en del av förklaringen till den långa tid det kommer att ha tagit innan leveranserna är kompletta samtidigt som det sannolikt var en förutsättning för att överhuvudtaget skapa en pensionsinformationsportal. Det har också förekommit särskilda problem avseende aktualisering och standardisering av information från SPV för det statliga avtalsområdet och från KPA, Skandia och SPP avseende kommunala tjänstepensioner. Utvecklingen går mot rätt håll men problemen avseende det kommunala avtalsområdet kvarstår. Vidare har valcentralerna detaljerad produktinformation om efterlevandeskydd och avgifter m.m. som skulle möjliggöra mer högkvalitativa prognoser på MiP, men som idag inte levereras.

Pensionsmyndigheten ska arbeta för att bristerna åtgärdas men kan i denna fråga främst genom diskussioner med andra parter verka för att hitta lösningar på vad som krävs för att förbättra leveranserna till MiP och att MiP å sin sida gör vad bolaget kan för att ta emot leveranser på ett sätt som gör att den kan förmedlas vidare till användarna. I bilaga 1 lämnas en relativt detaljerad beskrivning av utvecklingen under 2010 och 2011 av informationen på MiP.

Datum	2011-10-04
Dok.bet.	PID112761
Version	
Dnr/Ref.	VER 2010-276

12 (50)

3.1 Anslutna pensionsinstitut och leveranserna

Informationen som finns på MiP levereras från olika pensionsinstitut. Uppgifterna som levereras kan bestå av olika beståndsdelar som kollektivavtalad tjänstepension, individuell tjänstepension, privat pension och individuellt pensionssparande (IPS). För närvarande levereras inte IPS av något pensionsinstitut. En kvalitetsfaktor är den täckningsgrad som MiP har, dvs. hur stor del av pensionsinstituten som är anslutna och om de anslutna instituten levererar information om alla sina pensionsförsäkringar. Ett mått på den här faktorn är relationen mellan de uppskattningar av dels totalt kapital som samtliga pensionsförsäkringar omfattar, dels det kapital som visas på MiP. Som framgår i avsnitt 1 i rapporten så har det skett kraftiga förbättringar på det här området under det senaste året och den uppskattade täckningsgraden är idag 95 procent totalt, 100 procent avseende allmän pension, 86 procent avseende tjänstepension och 56 procent avseende privata pensioner. I den mån uppgifter om en pensionsförsäkring saknas innebär det också en kvalitetsfaktor att kunna ge information om att det finns en försäkring, men att MiP inte har tillgång till informationen. MiP har under 2011 förbättrat och fortsätter att förbättra sin information till kunder som har försäkring men som MiP av någon anledning inte kan ge kvantitativ information om, genom s.k. flaggor.

När det gäller täckningsgraden görs kontinuerligt en bedömning och uppdatering av detta.

Av tabell 2 framgår status på anslutna pensionsinstitut och vilka uppgifter som levereras. Tabellen visar också de olika institutens svarstider för uppdatering vid registrering på MiP och vid begäran om uppdatering av uppgifter.

I det här sammanhanget är förstås också aktualiseringsfrågan när det gäller de kommunala och statliga tjänstepensionerna av vikt. Även när informationsleveranserna och läsningen av informationen kommer att hålla god kvalitet kommer inte information avseende försäkringar som inte "aktualiserats" att kunna lämnas. Att försäkringarna inte aktualiserats innebär att för beräkningen nödvändiga anställningsuppgifter, m.m. inte finns tillgängliga hos administratören och att det då inte går att beräkna ett kapitalvärde eller en pensionsprognos. Uppgifterna för att beräkna pensionen inhämtas ofta endast i samband med, eller strax före pensionstidpunkten.

Avsaknaden av kunskap om problemets omfattning har föranlett Pensionsmyndigheten att ställa en förfrågan till SKL och SPV om att ta fram och rapportera en sådan skattning. När det gäller den kommunala tjänstepensionen delas idag administrationen mellan tre olika huvudaktörer, nämligen KPA Pension, Skandia och SPP. KPA pension administrerar ca 80 procent av tjänstepensionerna inom det kommunala avtalsområdet och 100 procent av det landstingskommunala avtalsområdet. Aktualiseringsgraden varierar mellan olika administratörer.

Pensionsmyndigheten har trots upprepade förfrågningar ännu inte erhållit någon rapport från SKL men enligt preliminära uppgifter från KPA återstår det ungefär 150 000 arbetstagare med kommunal tjänstepension att aktualisera och under 2011 beräknas ca 38 000 aktualiseringar avslutas.

SPV hade under många år stora balanser avseende aktualiseringsärenden. Genom särskilda resursinsatser under senare år har dessa arbetats av. Enligt uppgift från SPV ligger nu antalet ärenden på en normal nivå och hanteras inom det ordinarie pensionsadministrationsflödet.

Aktualiseringsgraden uppgår enligt SPV vid utgången av kvartal 2 år 2011 till 90 procent. Målet för 2011 som bedöms komma att uppnås är 92 procent. Den aktualisering som nu återstår är av mindre omfattning men mer komplex.

Datum	2011-10-04
Dok.bet.	PID112761
Version	
Dnr/Ref.	VER 2010-276

Arbetsgivarna bedömer ofta att det är viktigare att i första hand prioritera nuvarande anställda jämfört med dem som avgått från anställningen för flera år sedan. Det innebär att en del av aktualiseringarna avser livräntor för sådana tidigare kommunalt anställda. Aktualiseringsgraden för livräntor för avgångna före 1985 är enligt KPA 60 procent och för avgångna före 1998 ca 85 procent. Ofta avser dock dessa livräntor mycket låga pensionsbelopp. Motsvarande uppgifter från Skandia är inte fullständiga men tyder på en aktualiseringsgrad på ca 80 procent. Från SPP finns för närvarande inga uppgifter.

De ekonomiska resurserna uppges vara en betydelsefull faktor vid prioritering av aktualiseringsarbetet. Samtidigt behöver inte aktualiseringen innebära ett merarbete – senast i samband med pension ska uppgifterna hur som helst aktualiseras. Så det är snarare en omfördelning av arbetsinsatsen i tiden. En annan anledning till aktualiseringsproblematiken ligger i möjligheten till upphandling av pensionsadministrationen hos de kommunala arbetsgivarna. Vid en ny upphandling och när en ny leverantör tar över administrationen förs inte de gamla uppgifterna över till den nya administratören, vilket innebär att aktualisering kan behöva göras en gång till.

Det har pågått diskussioner mellan de tre aktörerna på kommunala avtalsområdet för att skapa en uppgiftsbank så att uppgifterna oavsett administratör ska vara tillgängliga och då skulle de även kunna speglas på MiP.

Pensionsmyndigheten anser att fullföljandet av aktualiseringsarbetet måste bli en prioriterad uppgift för SKL, pensionsadministratörerna på det kommunala området och för kommunerna. Även om bedömningarna är osäkra kan antalet personer som inte har sina pensionsuppgifter aktualiserade beräknas uppgå till i storleksordningen 150 000 – 200 000 för det kommunala och statliga området tillsammans. För många personer är det visserligen små pensionsbelopp som saknas men för ett antal personer kan de saknade uppgifterna betyda en stor skillnad i beräknad pension. I den mån en aktualisering inte är möjlig i närtid bör administratören se till att åtminstone information ges att uppgifter saknas för pensionsförsäkringen i fråga. För den enskilde personen, som inte kan bedöma betydelsen av de saknade uppgifterna, innebär den bristande aktualiseringen en källa till osäkerhet om sin pensionssituation och bidrar också till att ge ett bristande förtroende för informationen på MiP.

Datum	2011-10-04
Dok.bet.	PID112761
Version	
Dnr/Ref.	VER 2010-276

14 (50)

Tabell 2 Status på anslutna pensionsinstitut på MiP

Pensionsinstitut	Produktäckning					Distribuerad webb		
	Allmän pension	Kollektivavtalad tjänstepension	Individuell tjänstepension	Privat pension	IPS	Tid för uppdatering	SSO/SAML	Distr. web
AI Pension		●	●	●		5 min		
Alecta		●	●			5 min	●	
AMF		●	●	●		5 min	2011	●
Bank Pension		●				5 min		2012
Danica Pension		●	●	●	●	5 min		
Folksam		●	●	●		1-2 dag		
Folksam Tjänstemanna		●				1-2 dag		
Folksam-LO Pension		●				1-2 dag		
FPK		●	●			1 dag		
Handelsbanken		●	●	●	●	5 min		2011
KP Pension		●	●			1-2 dag		
KPA Pension		●	●	●		1-2 dag		
Kyrkans pensionskassa		●				5 min		
Kåpan Pension		●	●	●		5 min		
Länsförsäkringar		●	●	●	●	5 min		
Nordea Liv		●	●	●	●	1-2 dag	2012	2012
Pensionsmyndighete	●					Online	●	●
PP Pension		●	●	●		5 min		
SEB Trygg Liv		●	●	●	●	1-2 dag		
Skandia		●*	●	●	●	5 min	●	●
SPK		●				1-2 dag		
SPP		●*	●	●		5 min	2011	2011
SPV		●				5 min		
Swedbank Försäkring		●	●	●	●	5 min		
Volvo resultat FF		●	●			1-2 dag		

Teckenförklaring: Grönt = Levereras; Gul = Levereras delvis; Röd = Ej leverans

* Exkl kommunalt förmånsbestämd pension

3.2 Mätning av kvalitén på lämnad information på MiP

I skrivelsen ”*Bättre pensionsinformation!*” väcktes frågan om individuell kvalitetsmätning av information lämnad på MiP ska göras. En sådan kvalitetsmätning är relativt resurskrävande och därmed kostsam. Under maj 2011 har MiP startat en utredning för att undersöka kvalitén på gjorda prognoser på MiP genom att för ett antal individer jämföra MiP:s information och prognos med den verkliga situationen, så gott den kan fastställas. Undersökningen innebär att pensionsinformationen på MiP för ca 50 personer med bakgrund inom den kommunala sektorn jämförs med den information som kan inhämtas från bolagen och arbetsgivarna via fullmakt. Arbetet har pågått under sommaren och beräknas vara klart under oktober 2011.

Preliminärt har MiP fått besked om att undersökningen pekar på avsevärda skillnader mellan den verkliga situationen och lämnad information oavsett om det jämförs med MiP:s information eller bolagens egna utsända värdebesked. I vissa fall har även dubblade värdebesked sänts ut från ett pensionsinstitut. Skillnaderna mellan den verkliga situationen och den information som lämnas av MiP kan bero på olika faktorer. Det kan bero på att uppgifterna inte är aktualiserade men det kan även bero på att bolagen inte levererar informationen eller på att MiP på grund av olika tekniska begränsningar

Datum 2011-10-04
Dok.bet. PID112761
Version
Dnr/Ref. VER 2010-276

inte har möjlighet att visa uppgifterna. Undersökningens resultat kommer att leda till ytterligare analys av orsaken till skillnaderna och hur dessa skillnader kan arbetas bort.

MiP avser att inbjuda avtalsparterna inom den kommunala sektorn till ökad medverkan vid utvecklingen av MiP vad gäller pensionsinformationen på det kommunala avtalsområdet. Ett mål är att uppnå en större delaktighet i utvecklingsarbetet och ett gemensamt ansvar för hur prognosberäkningarna görs och för vad som redovisas till den försäkrade. Det är ett initiativ som Pensionsmyndigheten stödjer.

Pensionsmyndigheten anser att en individuell kvalitetsmätning är ett utmärkt och nödvändigt sätt att få kontroll av kvalitén på MiP. Liknande kvalitetsmätningar bör därför också göras för övriga avtalsområden. Vidare bör kvalitetsmätningar av detta slag institutionaliseras av MiP och resultatet bör redovisas så lättillgängligt för allmänheten som möjligt.

4. Spridning av pensionsinformation

För att öka tillgängligheten till MiP är det nödvändigt att de stora aktörerna inom pensionsområdet, distribuerar MiP på sin webbplats. Pensionsmyndigheten kan ta på sig att leda utvecklingen av ett fullmaktsnav inom ramen för MiP. Pensionsmyndigheten stödjer utveckling av ett informationsnav men en sådan utveckling får inte försena en distribuering av MiP och fullständiga leveranser av aktualiserade uppgifter.

4.1 Distribuering av MiP

Ett betydelsefullt sätt att öka spridningen av information om hela pensionen är att banker och försäkringsbolag distribuerar MiP på sina webbplatser på liknande sätt som Pensionsmyndigheten gör. Distribuering av MiP innebär att MiP:s portal implementeras i den egna webbplatsen och att den säkerhetsinloggning som gjorts på bankens eller försäkringsbolagets webbsida ger tillträde även till de tjänster som finns på MiP.

Fördelarna är att MiP synliggörs på en webbsida som många försäkrade normalt besöker kontinuerligt, för att betala räkningar till exempel på en internetbank. Det möjliggör också för individen att utan en ytterligare inloggning få tillgång till en total pensionsprognos där både allmän pension, tjänstepension och privat pension ingår. Att distribuera MiP innebär således både att tillgängligheten ökar och att det blir enklare att registrera sig. Därutöver medför det en drivkraft för banken eller försäkringsbolaget att få hög kvalitet på sina egna leveranser av information till MiP eftersom informationen och prognosberäkningen kommer att visas på den egna webbsidan.

Kundundersökningar av det distribuerade gränssnitt som Pensionsmyndigheten har visat på en stor acceptans hos användarna. Det har medfört en ökning av nya användare eftersom tröskeln för att registrera sig på MiP har sänkts och antalet inloggningar har också höjts högst väsentligt. Vissa men otillräckliga framsteg har gjorts med att få andra aktörer att distribuera MiP.

Datum	2011-10-04
Dok.bet.	PID112761
Version	
Dnr/Ref.	VER 2010-276

- Alecta har beslutat att distribuera MiP, den första etappen med åtkomst via autentisering (sömlös inloggning) skedde i december 2010; etapp två, med full funktionalitet, ska ske under 2012
- AMF Pension, har sömlös inloggning till MiP sedan 2:a kvartalet 2011
- Skandia distribuerar MiP sedan andra kvartalet 2011.

Under maj 2011 skrev Pensionsmyndigheten till Nordea, Handelsbanken, Swedbank och SEB och frågade bland annat om deras planer för att distribuera MiP.

Nordea anger att de planerar för att ha MiP distribuerad på den egna webbplatsen fjärde kvartalet 2012.

SEB svarar att distribuerad MiP via internetbank ska kunna ske men innan dess måste MiP kompletteras. Enligt SEB speglar inte dagens lösning en helhetsbild av kundens långsiktiga trygghetssparande. MiP speglar inte heller riskförsäkring som efterlevandepensioner och livförsäkringsskydd. Dessa delar anser banken vara viktiga för att ge kunden ett heltäckande trygghetsperspektiv. Skall den distribuerade lösningen prioriteras anser SEB att den måste parallellt utformas så att informationen parallellt kan hanteras i deras eget rådgivningsverktyg för att ge kunden en heltäckande bild av såväl sparande som risktäckning. SEB betonar att om den distribuerade lösningen fyller kraven enligt ovan kan en distribuering av MiP planeras in i deras internetutveckling. Med hänsyn till det infrastrukturbyte som pågår i internetbanken kan det dock bli aktuellt tidigast kvartal tre 2012.

Handelsbanken har slutfört anslutning av MISLife och sedan april 2011 levererar de även tjänstepension, både kollektivavtalad samt individuell och privat pension. När det gäller distribuerad webb har Handelsbanken angett att detta genomförs under senare delen av 2011.

Swedbank och har ännu inte svarat men Swedbank har i annat sammanhang uttryckt liknande uppfattningar som SEB.

Det finns ett stort samhällsintresse av att göra MiP så synligt och lättillgänglig som möjligt, varför bankerna i sin viktiga roll bör ta sin del av ansvaret för att ge medborgarna den servicen. Att distribuera MiP på internetbankerna så snart som möjligt skulle underlätta för dessa bankers kunder att få en viktig förbättring av informationen avseende sin privatekonomiska situation. Vi avser att diskutera denna fråga med SEB och Swedbank under året och vi hoppas att även dessa banker under 2012 kan börja distribuera MiP, även om den distribuerade lösningen inte fullt ut täcker behoven i deras rådgivnings- och säljverktyg.

4.2 Pensionsmyndighetens kundservice informerar om hela pensionen

I enlighet med Pensionsmyndighetens informationsuppdrag ska myndigheten bland annat kunna ge pensionspararna en samlad bild av hela pensionen. Ett led i genomförandet av detta uppdrag är att Pensionsmyndigheten har valt att ha MiP distribuerat på sin webbsida. På så sätt får de försäkrade tillgång till en prognos av sin totala pension när de är inloggade hos Pensionsmyndigheten. Att ge information om helheten innebär emellertid också att få frågor om helheten från de försäkrade. För att fullgöra myndighetens uppdrag krävs därför att myndigheten vid kontakter med pensionsparare ska kunna ge information, förutom om den allmänna pensionen, även om tjänstepension.

Datum	2011-10-04
Dok.bet.	PID112761
Version	
Dnr/Ref.	VER 2010-276

Myndighetens ambition är att vara en naturlig informationskälla för den som vill ha oberoende information om hela sin pension. Myndigheten ska kunna ge övergripande information om hur de fyra stora tjänstepensionsavtalen fungerar, men ska sedan hänvisa till rätt instans när det gäller mer detaljerad information om tjänstepension på individnivå. Det gäller till exempel i de fall där individer gått mellan olika tjänstepensionsavtal, arbetar samtidigt inom två olika avtalsområden m.m.

Mot denna bakgrund fick vår kundservice vid starten av myndigheten 2010 en utbildning om tjänstepension. I efterhand har det konstaterats att utbildningen inte har varit tillräcklig, kundservice har inte helt kunnat tillgodose pensionsspararnas efterfrågan på tjänstepensionsinformation. För att tillmötesgå efterfrågan och bestämma nivån på en eventuell påbyggnadsutbildning, har en inventering av tjänstepensionskunskaperna gjorts hos kundservice. Myndighetens mål är att utöka tjänstepensionskunskaperna inom myndigheten i allmänhet, men särskilt bland dem som har kontakter med pensionsspararna i sitt dagliga arbete, såsom personal inom kundservice, informatörer och kundvägledare.

Pensionsmyndigheten har både en kortsiktig och en långsiktig plan för att förverkliga detta mål. På kort sikt har myndigheten planerat en utbildningsinsats till hösten 2011 som i första hand handlar om att få en jämnare kompetensnivå över lag. Syftet med utbildningen är att all personal inom kundservice men även myndighetens informatörer ska få en god kännedom om de fyra stora kollektivavtalade tjänstepensionerna, för att vid kontakter med pensionsspararna kunna svara och ge stöd men även kunna hänvisa dem vidare till rätt kanal för detaljerad individuell information.

Vi ska också på kort sikt utöka samarbetet med tjänstepensionsföretagen för att dels utveckla kontaktvägar för att bättre, snabbare och mer precist hänvisa pensionsspararna och pensionärer till rätt tjänstepensionsbolag och dels gemensamt informera om pensionssystemet vid externa gruppinformationer. Förutom att informationen blir tydligare för den enskilde pensionsspararen, som får information om hela sin pension vid ett tillfälle, så kan informationen dessutom göras mer kostnadseffektiv. Myndigheten söker nu skapa kontaktytor med pensionsbranschen för att snabbare och säkrare få information till berörd personal bland annat om ändringar i tjänstepensionsavtalen. Vi har under våren fört samtal med olika valcentraler för att på detta sätt samordna informationen och få ökad kunskapsöverföring mellan de olika organisationernas kundservice.

Under hösten 2011 kommer Pensionsmyndigheten i samarbete med tjänstepensionsföretag att utbilda TCO:s fackliga förtroendevalda i privatekonomiska frågor. Utbildningen ingår i ett projekt som leds av Finansinspektionen och Konsumentverket.

Bland de mer långsiktiga målen kan nämnas att vi anser att det skulle vara till gagn för pensionsspararna om Pensionsmyndighetens personal i kundservice skulle kunna ge hjälp avseende spararens uppgifter på MiP. För att det ska vara möjligt krävs att pensionsspararen ger kundservice en fullmakt att se hans eller hennes uppgifter på MiP. I avvaktan på ett elektroniskt fullmaktsnav som tidigare har nämnts i rapporten, ska myndigheten utreda möjligheten att få fullmakt per telefon. Även ett sådant förfarande kräver spårbarhet m.m. och är därför förenat bl.a. med viss teknikutveckling.

4.3 Möjligheten att utveckla ett digitalt fullmaktsnav kopplat till MIP

Pensionsinformationsutbyte via fullmakter har ökat kraftigt och har även börjat innefatta nya aktörer. Under 2010 ökade mängden fullmaktsförfrågningar med 40 procent jämfört med 2009. Fullmakt är ett

---

Datum	2011-10-04
Dok.bet.	PID112761
Version	
Dnr/Ref.	VER 2010-276

verktyg för individen som bl.a. kan ge ett försäkringsbolag rätt att hämta all pensionsinformation knuten till fullmaktsgivaren. Fullmaktshantering är idag beroende av manuella rutiner och utbyte av pappersdokument mellan olika informationsgivare. Det är med andra ord en mycket resurs- och tidskrävande hantering för branschen. Viss kvalitetsbrist vid utbyte av information kan också förekomma. Ett sätt att säkra informationsutbytet och transparensen för individen och kostnadseffektivisera hanteringen hos försäkringsbolagen är att skapa ett digitalt fullmaktsnav. Genom ett fullmaktsnav får individen en överblick över lämnade fullmakter samt ökad kontroll över hanteringen av sina fullmakter.

Ett fullmaktsnav bör enligt Pensionsmyndigheten utvecklas där individens samlade pensionsinformation finns, det vill säga på MiP. I MiP:s planer, *Målbild 2015*, ingår ett register för fullmakter. Registret ska göra det möjligt för individen att själv administrera fullmakter som styr tillgången till individens pensionsinformation. Tanken är att individen genom elektronisk signatur (e-legitimation eller motsvarande) ger vald aktör fullmakt till att utföra vissa tjänster som individen specificerar. Pensionsmyndigheten stödjer en sådan utveckling av tjänsterna inom ramen för MiP.

Inom ramen för e-delegationen har Pensionsmyndigheten fått i uppdrag att påbörja en förstudie för hantering av e-fullmakter. Förstudien ska möjliggöra för e-delegationen att fatta beslut om eventuellt fortsatt arbete med utveckling av e-tjänsten Mina fullmakter. Den har också som mål att ta fram förslag till utformning av tjänster för fullmaktshantering, inklusive en ansvarig organisation för genomförande och förvaltning. Förstudien ska ta hänsyn till de befintliga juridiska förutsättningarna för en sådan utveckling. Fokus ska också ligga på alternativa tillvägagångssätt och möjligheter för en utveckling av e-tjänsten.

I lösningen behöver hänsyn tas till den personliga integriteten, samtidigt som man gör det enklare för målgrupperna att se sina utfärdade fullmakter, att kunna hitta länkar för att skapa nya fullmakter. Funktionen ska ha möjlighet till gemensam inloggning och vara möjlig att inkludera i både offentliga och privata aktörers lösningar, med hänsyn tagen till säkerhetskrav. Beroende av vad som framkommer i förstudien om fullmaktsnav och MiP:s egen analys i samma fråga kommer beslut att fattas hur ett fullmaktsnav bäst ska förverkligas.

Pensionsmyndigheten kan tänka sig att ansvara för utvecklingen av ett fullmaktsnav. Om det skulle framkomma att det finns skäl att inte placera ett fullmaktsnav på MiP, kan myndigheten även tänka sig att själv förvalta ett sådant register.

4.4 Utveckling av MiP till ett informationsnav

Ett ytterligare steg i utvecklingen av en förenklad pensionsinformation är att utveckla MiP till ett informationsnav för individuell pensionsinformation. Informationsnavet innebär att MiP utnyttjas som en central för utbyte av information mellan olika aktörer. Det kan t.ex. avse information som en aktör behöver från en annan enskild aktör vid flytt av en pensionsförsäkring eller annat försäkringsärende.

Det kan också avse en situation där en aktör vill utnyttja den individinformation som MiP samlat in från olika aktörer för att presentera informationen integrerat i sina egna rådgivnings- eller säljssystem. Tanken bakom detta är att individen ska ha möjlighet att få del av pensionsinformationen i den kanal

---

Datum	2011-10-04
Dok.bet.	PID112761
Version	
Dnr/Ref.	VER 2010-276

som önskas och också få möjlighet att få informationen presenterad tillsammans med eventuell annan information av privatekonomisk karaktär.

Hittills har ett sådant informationsutbyte mestadels skett manuellt, vilket inneburit en betydande administration för aktörerna. Några av de större pensionsbolagen har därför påbörjat ett samarbete för att utbyta pensionsinformation digitalt med ett fullmaktsförfarande. Eftersom detta samarbete företrädesvis sker bilateralt leder det till andra problem, nämligen att man riskerar att bygga upp olika gränssnitt gentemot de olika bolag man samarbetar med vilket betydligt ökar administrationen kring informationsutbytet. För att undvika en sådan utveckling och för att underlätta administrationen och möjligheterna till en standardisering har därför diskussionen om att använda MiP som ett informationsnav kommit upp.

Eftersom varje överföring av individuell pensionsinformation mellan olika aktörer kräver en fullmakt från den enskilde är en förutsättning för informationsnavet att det digitala fullmaktsnavet finns utvecklat och implementerat. Hämtning, lämnning och eventuell lagring i informationsnavet ska bara ske på individens initiativ eller via lämnad fullmakt till en aktör. Informationsnavet innebär såtillvida en vidareutveckling av det digitala fullmaktsnavet i den meningen att inte bara fullmaktshanteringen digitaliseras och centraliseras utan även själva informationsöverföringen som är kopplad till det ärende som fullmakten avser. En sådan utveckling ger goda förutsättningar för att på ett kostnadseffektivt sätt sprida pensionsinformation.

Pensionsmyndigheten får i egenskap av administratör av den allmänna pensionen en hel del förfrågningar från försäkringsbolag och försäkringsmäklare om pensionsinformation. Det gäller både information som avser skadereglering och information för pensionsrådgivning. Varje sådant ärende medför en manuell hantering av fullmakter och framtagande av den begärda informationen.

En automatiserad, digital överföring av pensionsinformation ställer stora krav på kvalitet i den överförda informationen. Mottagaren måste kunna lita på att informationen är korrekt. För information som av olika skäl inte är möjlig att lämna måste det tydligt anges hur denna kan nås. Ytterligare en förutsättning för ett fungerande informationsnav är därför att det finns en etablerad branschstandard för hur pensionsinformation ska hanteras och presenteras. De olika aktörernas förutsättningar och investeringsbehov för att möta de ökade standardkraven skiljer sig åt, varför en utveckling av ett informationsnav kommer att kräva både tid och resurser från de olika aktörerna. Vidare måste parterna bakom MiP enas om att driva en sådan utveckling. Frågan har diskuterats i MiP:s styrelse och ett antal frågor utreds för närvarande inför ett eventuellt beslut om att inleda en utveckling av MiP mot ett informationsnav.

Pensionsmyndigheten stödjer tanken på att utveckla MiP till ett informationsnav för pensionsinformation. Men med tanke på de förutsättningar som krävs för ett fungerande informationsnav bedömer myndigheten att en realisering av ett sådant informationsnav ligger några år framåt i tiden. Då en stor del av det behov av pensionsinformation som finns kan lösas inom ramen för MiP:s nuvarande funktioner är det därför viktigt att ett eventuellt beslut om utvecklingen av ett informationsnav inte fördröjer utvecklingen av den information som nu presenteras på MiP eller distributionen av MiP till berörda aktörers webbsida.

Datum	2011-10-04
Dok.bet.	PID112761
Version	
Dnr/Ref.	VER 2010-276

20 (50)

4.5 Pensionsmyndighetens informationstjänster för branschen

Pensionsmyndigheten har som vision att göra pension enklare för såväl pensionssparare som pensionärer. Men vi liksom övriga myndigheter ska också söka underlätta för näringslivets konkurrenskraft och effektivisering.

Försäkringskassan driftar ett system som kallas LEverera FörmånsInformation (LEFI). Det kan tillhandahålla elektronisk pensionsinformation vad gäller lagstiftade förmåner. LEFI syftar till att utifrån de frågor försäkringsbolag ställer elektroniskt, leverera person- och förmånsinformation. Möjligheten att prenumerera på uppgifter rörande den allmän pension har funnits sedan tidigare då allmänna pensionen administrerades av Försäkringskassan och Premiépensionsmyndigheten. Pensionsuppgifter som kan hämtas via LEFI är förmånsinformation, utbetalningar, pensionskapital, poänguppgifter, pensionsprognoser och levnadsintyg. Bland vanliga LEFI- prenumeranter finns kommuner, Skatteverket, Kronofogden, pensionsinstitutioner och försäkringsförmedlare.

Ökad användning av LEFI kan:

- minska frågor till Pensionsmyndigheten, såväl kundmöte som pensionsadministration.
- underlätta för pensionärerna – särskilt levnadsintygen. Pensionärer vars försäkringsbolag prenumererar på LEFI:s levnadsintyg behöver inte fylla i någon levnadsintygsblankett alls om han eller hon bor i ett land med vilket Sverige har elektroniskt utbyte av dödsfallsuppgifter. Om pensionären bor i ett annat land medför en prenumeration på LEFI att pensionären endast behöver fylla i Pensionsmyndighetens levnadsintygsblankett och få den stämplad av behörig myndighet.
- möjliggöra rationaliseringar hos aktörerna – ett bra exempel är levnadsintygen. Bolag som prenumererar på tjänsten kan helt eller nästan helt sluta att själva administrera levnadsintyg.

Anslutna bolag i prenumerationstjänsten och informationsunderlag som de nyttjar framgår av tabellen nedan:

Anslutna bolag	Informationsunderlag
Alecta	Levnadsintyg
SPV	Levnadsintyg
Skandia	Levnadsintyg
AFA	Levnadsintyg, Ålders Pension 37, Ålders Pension 38, Premiépension, Poäng
Länsförsäkringar	Levnadsintyg, ÅldersPension37, ÅldersPension38, Premiépension, Poäng, Pensionsprognos
Skandikon	Levnadsintyg
Reda pensionsadm	Levnadsintyg, ÅldersPension37, ÅldersPension38, Premiépension, Poäng

Datum	2011-10-04
Dok.bet.	PID112761
Version	
Dnr/Ref.	VER 2010-276

KP pension	Levnadsintyg, ÅldersPension37, ÅldersPension38, Premiepension, Poäng
Collectum	Levnadsintyg, ÅldersPension37, ÅldersPension38, Premiepension, Poäng Pensionsprognos

---

Pensionsmyndigheten välkomnar ett större utnyttjande av LEFI-tjänsten. T.ex. ger tjänsten avseende levnadsintyg både betydande kundnytta och sparar vissa administrationskostnader hos bolagen. Vidare är dödsfallsinformationen via LEFI betydligt säkrare och snabbare än vad bolagen själva kan åstadkomma vad gäller pensionärer bosatta i de länder Pensionsmyndigheten har elektroniskt informationsutbyte av dödsfallsuppgifter med.² I Pensionsmyndighetens kontakter med försäkringsbolagen har det framkommit att ett skäl till varför vissa inte väljer att prenumerera på levnadsintygstjänsten är att de har vissa utbetalningar till personer som inte har allmän pension. Trots att det rör sig om få personer medför förhållandet att bolaget inte helt kan bortrationalisera sin egen levnadsintygshantering genom att köpa tjänsten av Pensionsmyndigheten. Exempel på försäkrade som inte har allmänpension är personer som har efterlevandepension från någon som arbetat i Sverige samt personer som enbart uppbär en privat pension. För att söka lösa detta problem har Pensionsmyndigheten gjort en preliminär analys av möjligheten att erbjuda levnadsintygstjänster avseende personer som inte har allmän pension. Det bedöms kräva författningsändringar och ganska betydande IT-utveckling. Vi avser göra en mer noggrann bedömning av efterfrågan inom försäkringsbranschen på en sådan utbyggd levnadsintygstjänst och vilka författningsändringar samt IT investeringar som skulle krävas för att erbjuda en sådan tjänst. Ytterligare en orsak till varför inte alla försäkringsbolag köper levnadsintygstjänsten av myndigheten är att det finns, eller upplevs finnas, behov av att intygen utformas på ett bolags- eller produktspecifikt sätt.

Under våren 2010 kom Pensionsmyndigheten och Försäkringskassan överens om ett samarbete avseende en utveckling av LEFI-systemet för att bättre motsvara efterfrågningar samt utöka säkerheten vid informationsleveranser. Samarbetet har under hösten 2010 konkretiserats mer gällande vilka delar som ska utvecklas. Enligt senaste besked från Försäkringskassan ska utvecklingen startas under fjärde kvartalet 2011.

Under april månad 2011 startades en förstudie i syfte att hitta en säkerhetslösning så att även utländska pensionsinstitutioner genom LEFI Online kan få möjlighet att få åtkomst till uppgifter gällande gemensamma kunder.

Under maj 2011 har Pensionsmyndigheten träffat Svensk Försäkring och några representanter av olika försäkringsbolag för att dels presentera hur tjänsten fungerar idag och dels få synpunkter på efterfrågade uppgifter som tjänsten kan kompletteras med genom en vidareutveckling av LEFI - systemet.

4.6 Statlig tjänstepensionsinformation i en försändelse

Som ett delmål i arbetet med att förbättra pensionsinformationen har Pensionsmyndigheten velat att den statliga tjänstepensionsinformationen ska förbättras och förenklas. I denna fråga – liksom många andra i informationsuppdraget – kan inte myndigheten själv ansvara för att förbättringen genomförs

---

² Dessa länder är för närvarande Danmark, Finland, Norge och Tyskland.

utan vår roll begränsas till att verka för förbättringen. Parterna har emellertid varit tydliga och framhållit att utformningen av den statliga tjänstepensionsinformationen ska styras av parterna utan några synpunkter från Pensionsmyndigheten. Den statliga tjänstepensionen består av flera olika delar. Det finns två obligatoriska avgiftsbestämda delar, den individuella ålderspensionen och den kompletterande ålderspensionen. Den individuella ålderspensionen administreras av SPV och den kompletterande ålderspensionen administreras av Kåpan. Vissa personer har också en frivillig avgiftsbestämd del som också administreras av Kåpan. Därutöver finns en förmånsbestämd del som omfattar inkomsttagare som har inkomster och ersättningar över inkomsttaket i den allmänna pensionen (7,5 inkomstbasbelopp för aktuellt år). Under en lång övergångsperiod avser dock den förmånsbestämda pensionen också inkomster under taket.

Fram till 2009 har pensionsinformation lämnats enbart för de avgiftsbaserade delarna och informationen om sin tjänstepension har de statligt anställda fått i upp till 4 olika försändelser, varvid olika informationsprinciper använts. Det har varit svårbegripligt för mottagarna och inneburit höga kostnader. Beskeden har innehållit uppgift om inbetalda avgifter men varken information om ackumulerat pensionskapital eller någon prognos om den framtida pensionen. Informationen har varit mer en pliktinformation från administratören än en för mottagaren anpassad information.

Tiden från 2009 och framåt har dock inneburit stora förbättringar när det gäller den statliga tjänstepensionsinformationen. År 2009 skickade SPV för första gången ut ett pensionsbesked avseende den förmånsbestämda pensionen, dock inte till alla som omfattas.

Vid Pensionsmyndighetens möte med Arbetsgivarverket, SPV och Kåpan i maj 2010 informerade de om att de beslutat att arbeta för att samla all statlig tjänstepension i en försändelse. Vid mötet framkom också att det råder olika uppfattningar om huruvida pensionsinformationen alltid ska innehålla en prognos för pensionens månatliga belopp. Det finns en uppfattning om att det i avgiftsbestämda pensionsplaner inte är lämpligt, i varje fall inte för enskilda pensionsinstitut, att göra pensionsprognoser.

Under våren 2011 har ett första gemensamt utskick mottagits av de statlig anställda. De som omfattas av individuell ålderspension och förmånsbestämd ålderspension har fått två pensionsbesked, ett för den individuella ålderspensionen och ett för den förmånsbestämda pensionen, inklusive en broschyr i ett gemensamt utskick. Avsändare av kuvertet har varit SPV och Kåpan.

Personer som fortfarande omfattas av det äldre avtalet PA-91 eller inte tjänar in förmånsbestämd ålderspension har endast fått ett besked inklusive en broschyr som beskrivit systemet. Avsändaren av beskedet har varit Kåpan Pensioner.

Båda dessa besked har inkluderat en pensionsprognos. Men prognosberäkningarna har utgått från olika principer. Kåpan Pensioner har utgått från intjänat kapital till och med datumet för beräkningen och utan antagande om ett fortsatt intjänande. Prognosen från SPV utgår däremot från fortsatt intjänande fram till pensioneringstidpunkten. Pensionsbeskeden har skickats ut under våren 2011. SPV avser att utveckla sitt årsbesked men vid skrivning av denna rapport är det fortfarande inte bestämt på vilket sätt och hur det ska utvecklas.

Datum	2011-10-04
Dok.bet.	PID112761
Version	
Dnr/Ref.	VER 2010-276

5. Prognosstandard och annan informationsstandard

Alla årsbesked ska innehålla en prognos av den framtida pensionen. Informationen i årsbeskeden ska utgå från en standard. Standarden ska inbegripa både terminologin och prognosberäkningen. Prognosberäkningsstandarderna ska även omfatta prognosverktyg på en webbsida.

Pensionsmyndigheten bedömer att det bör vara möjligt att nå en branschöverenskommelse med denna innebörd.

5.1 Nuläge pensionsprognoser

Pensionsprognoser är tillgängliga i flera olika sammanhang. Pensionsmyndigheten och många pensionsinstitut ger prognoser i samband med årsbesked om pensionen. Dessa prognoser avser då enbart de pensionsförmåner som avsändaren är ansvarig för och ger inte mottagaren en bild över den totala pensionen.

De flesta pensionsinstitut har också pensionsprognoser tillgängliga på sin webbsida. Dessa prognoser kan antingen, likt årsbeskeden, bygga på den information som finns om individens försäkringar eller vara generella simuleringar av både historik och framtid. De förra finns tillgängliga på inloggade sidor och omfattar vanligtvis enbart produkter tillhandahållna av avsändaren. De senare är enklare prognosverktyg på öppna sidor där användaren kan göra en pensionsprognos på en total pension efter att själv ha angivit olika parametrar som ålder, lön och eventuellt kollektivavtalsområde. Vissa erbjuder möjlighet för användaren att själv ange uppgifter från det orange kuvertet och lägga till information om befintliga försäkringar. I de enklare prognosverktygen som inte baseras på faktisk individuell information är det i regel också möjligt att simulera olika utfall beroende av angiven nivå på privat sparande och i somliga fall även andra antaganden som t.ex. uttagstidpunkt.

Ur ett pensionsspararperspektiv har det således enbart varit möjligt att få en prognos på delar av sin framtida pension som är baserad på faktiskt registrerade individuella uppgifter, medan en prognos av den totala pensionen byggt på simuleringar grundade på egna angivna parametrar. Denna uppenbara brist i pensionsinformationen, oförmågan att ge en helhetsbild av den framtida pensionen baserad på faktiskt registrerad individuell information, gav upphov till bildandet av MiP. Sedan starten 2004 har MiP successivt byggts upp och omfattar nu en stor del av både tjänstepensioner och privata pensionsförsäkringar. Trots en del brister i omfattning och informationskvalitet som påtalas på annan plats i denna rapport, så är idag MiP det enda helt oberoende och kostnadsfria prognosverktyget som kan ge de försäkrade en helhetsbild av den totala pensionen som är baserad på faktiskt registrerad information om samtliga pensionsförmåner.

5.2 Behovet av en pensionsprognos

För att ha ett tillfredställande underlag i sådana viktiga privatekonomiska valsituationer som beslut om arbete, konsumtion, sparande och pensioneringstidpunkt behöver vi alla ha möjlighet att få en uppfattning om den pension vi kan förvänta oss. Då produkten ”pension” utgörs av ett månatligt belopp i framtiden är den för pensionsspararen viktigaste pensionsproduktinformationen en prognos för förväntad framtida pension. Enligt Pensionsmyndighetens uppfattning har de försäkrade ingen

---

Datum	2011-10-04
Dok.bet.	PID112761
Version	
Dnr/Ref.	VER 2010-276

24 (50)

möjlighet att bilda sig en uppfattning om denna produkts innehåll om inte pensionsinformationen innehåller en prognos över pensionens storlek per månad vid uttagstidpunkten. Att prognosen med nödvändighet är osäker – särskilt för unga personer – ändrar inte på detta förhållande.

Pensionsprognoserna används huvudsakligen i två olika sammanhang: dels för att ge en bild av den framtida förväntade pensionen i årsbesked av olika slag, dels för att kunna simulera förväntat pensionsutfall under olika förutsättningar. Genom att få ett belopp för den förväntade framtida pensionen får den enskilde ett begripligt beslutsunderlag i frågor som rör den framtida pensionen.

För yngre personer är naturligtvis prognosen osäker, men ett årsbesked ska ge en tillräcklig uppfattning om den framtida pensionen för att kunna fungera som en signal och ett beslutsunderlag för ett eventuellt agerande. Agerandet kan bestå i att förändra sin arbetssituation genom att t.ex. gå från deltid till heltid, eller att ta ett beslut om att börja eller sluta spara privat till pensionen. För att få en förståelig utgångspunkt som den enskilde kan förhålla sig till för beslut ska, anser vi, prognosen i sin förvalda grundutformning ge svar på frågan: *vad förväntas min pension bli per månad om den nuvarande situationen gäller oförändrat fram till pensioneringen?*

För äldre personer, med relativt sett få år kvar till pensioneringen, är prognosen främst ett beslutsunderlag för att bestämma när man ska pensionera sig, men också för att till exempel kunna se effekterna av att gå ner på deltid. Prognosen ska då ge en tämligen exakt uppgift om pensionens storlek vid olika uttagstidpunkter och vid olika andelar av uttag.

Att det finns ett stort intresse för att ta emot pensionsinformation i form av en pensionsprognos framgår av de undersökningar som görs i samband med utskicket av det orange kuvertet. Intresset för prognosen över den framtida allmänna pensionen har alltid varit stort men sett över perioden 2002 - 2011 har intresset ökat över åren. År 2011 har 78 procent av dem som öppnat och läst det orange kuvertet läst om sin prognos. Bland 18-39 åringar är andelen som läst prognosen 67 procent för årets kuvert. Intresset är ännu högre bland dem som är mellan 40 och 59 år nämligen 85 procent. Av dem som i större utsträckning kan förmodas ha börjat planera sin pension d.v.s. 60 år eller äldre anger 82 procent av de som öppnat kuvertet att de har läst prognosen. Av dem som läser prognosen anser en majoritet att prognosen är mycket eller ganska trovärdig, totalt 67 procent år 2011. Om vi tittar på i vilka ålderskategorier personer med tilltro till prognosen befinner sig är andelen högre bland personer fyllda 60 eller mer. Det är ganska naturligt med tanke på att det är de som har nästan hela sitt arbetsliv bakom sig och som därmed har en mindre osäkerhet i sin prognos i jämförelse med dem som befinner sig mitt i livet eller är ännu yngre.

Utöver att informera om pensionens förväntade storlek kan ett syfte med pensionsprognosen vara att bidra till kunskap om hur pensionsordningen fungerar. Prognosen ger information om vad de olika delarna i den årliga informationen; nyintjänad pensionsrätt, värdeförändring, avgifter, kan förväntas innebära i ”månatlig pension”.

Även ökad förståelse för hur de pensionsordningar man omfattas av fungerar, ökar möjligheten att fatta rationella beslut om arbete, konsumtion, sparande och pensioneringstidpunkt. För att kunna skapa en sådan förståelse måste dock pensionsinformationen förmedlas på ett enhetligt sätt.

Datum	2011-10-04
Dok.bet.	PID112761
Version	
Dnr/Ref.	VER 2010-276

25 (50)

5.3 Behovet av en prognosstandard

Ett problem för mottagarna av pensionsinformation, liksom för avsändarna av informationen, är att det används olika principer för informationen. Vissa prognoser baseras enbart på värdet av hittills intjänade pensionsrättigheter medan andra gör prognoser baserade på antaganden om ett fortsatt intjänande fram till pensionen. Bland de prognoser som gör antaganden om fortsatt intjänande kan vissa anta oförändrat intjänande, andra att intjänandet växer konstant med en antagen tillväxt och ytterligare andra att inkomsten utvecklas enligt en viss profil. En annan vanlig och betydelsefull skillnad är om prognosen beräknas i fasta eller löpande priser, där alltså antagande om inflation påverkat pensionsprognosbeloppet. Dessutom kan resultatet av beräkningarna presenteras på olika sätt.

I och med att prognosen för de olika pensionsdelarna ofta beräknas med dessa olika förutsättningar försvåras i hög grad de försäkrades möjlighet att förstå vad de kan förvänta sig i pension och därmed försämras deras möjligheter att fatta välgrundade beslut i viktiga privatekonomiska frågor. Bristen på prognosstandard innebär att värdet av pensionsinstitutens omfattande informationsinsatser blir lägre än vad det skulle vara med en information som mottagarna lättare kan förstå.

Ett annat problem är att pensionsprognoserna i vissa fall använder sig av schabloner om till exempel val av efterlevandeskydd eller avgifter. Det medför sämre precision i pensionsinformationen än vad som är möjligt att åstadkomma med tillgång till ett mer fullständigt informationsunderlag.

Värdet av pensionsprognoserna, som till stor del är beroende av dess begriplighet och kvalitet, skulle öka väsentligt om prognoser från olika aktörer och i olika kanaler upprättats med utgångspunkter som är gemensamma för alla leverantörer. För den det berör är inte en prognos på de olika pensionsdelarna av huvudsakligt intresse, utan det huvudsakliga är summan av de olika pensionerna. Det är utifrån en välgrundad uppfattning om vår förväntade totala pension per månad som vi kan fatta mer välgrundade beslut om arbete, konsumtion, sparande och pensioneringstidpunkt.

När det gäller metoden för att beräkna prognosen i MiP så gjordes inte något större utredningsarbete eller någon överenskommelse mellan myndigheterna, de privata aktörerna och parterna när det gällde beräkningsmetoden. Snarare är MiP:s prognosförfarande sedan starten en sammansmältning av den prognosmetod som Pensionsmyndigheten (dåvarande Försäkringskassan och PPM) använde för sina egna prognoser och de prognosmetoder för tjänstepension och privat pension som tillämpades av de då ledande prognosverktygen på marknaden. Det innebär att prognosberäkningen i MiP, som de facto är en form av etablerad standard, aldrig genomgått en ordentlig genomarbetning av de inblandade parterna tillsammans.

Ytterligare en orsak till den vikt som Pensionsmyndigheten fäster vid pensionsprognosen som en del av pensionsinformationen är att vi ser att nästa fas för pensionsinformationen är att förbättra informationen vad gäller förväntade variationer och spridning i pensionsutfallet. Vår bedömning är att riskinformation, i varje fall mer sofistikerad och individualiserad sådan, som utgår från den försäkrades riskexponering, kommer att behöva ges i elektronisk form och då i termer av förväntade variationer i utfall i pension per månad. En standardiserad pensionsprognos som utgångspunkt för sådana variationer är en förutsättning för att kunna ge denna typ av betydligt svårare men i framtiden alltmer betydelsefull information.

Datum	2011-10-04
Dok.bet.	PID112761
Version	
Dnr/Ref.	VER 2010-276

5.4 Samarbete för en prognosstandard

Pensionsmyndigheten startade 2010 ett arbete tillsammans med arbetsmarknadens parter och branschen med syfte att ta fram en standard avseende pensionsprognosers utformning. Det vill säga vilka antaganden och beräkningsförutsättningar som ska gälla och riktlinjer för hur prognoser ska presenteras. Målet är att standarden ska vara användbar för såväl allmän pension som tjänstepension och privat pension.

Ett syfte med en standard för pensionsprognoser är att den försäkrade för samma pensionsförmån ska få samma resultat oberoende av om prognosen, i förvalt läge, dvs. utan egna angivna antaganden, presenteras av MiP, tjänstepensionsadministratören eller av en rådgivare, säljare eller förmedlare på en bank eller annat företag. Standarden ska också göra det möjligt att lägga samman årsbesked för olika pensionsförmåner och från olika pensionsleverantörer och skapa en bild av den förväntade totala pensionen.

Det är viktigt att understryka att syftet med att utveckla en gemensam pensionsprognosstandard inte är att harmonisera pensionsberäkningen för olika avtalsområden. Vid beräkning av pensionsbeloppet i prognosen ska de faktiska regler och avtal som den försäkrade berörs av användas. Standarden avser således inte att i något avseende göra gemensamma antaganden om de olika pensionsprodukternas utformning.

Standarden för pensionsprognoser är tänkt att omfatta allmän pension, tjänstepension (både s.k. kollektivavtalad och individuell) och privat pension. Standarden avses att omfatta de pensionsprognoser som presenteras ”färdigberäknade” för den enskilde, det vill säga prognoser som presenteras i ett årsbesked eller som förval utan egna antagande i ett prognosverktyg.

Standarden ska inte begränsa simuleringsmöjligheterna, det vill säga när den försäkrade, eller en rådgivare, gör egna antaganden i ett prognosverktyg. Simuleringar måste vara möjliga i ett prognosverktyg för att kunna bedöma effekterna av t.ex. avbrott i arbetslivet, alternativa kapitalplaceringar och olika val av pensionstidpunkter. Prognosstandarderna ska inte heller omfatta riskinformation kopplat till val av olika investeringsprodukter. En sådan information kräver mer förklaringar och stöd och bedöms bättre ägnad att användas i en rådgivningssituation än att presenteras t.ex. i ett årsbesked.

Standarden ska avse det informationsunderlag och de antaganden som används från nuläget fram till pensionstidpunkten och i vissa fall även efter pensioneringen. En utgångspunkt för standarden är att pensionsprognosen ska svara på frågan: *Om jag fortsätter att arbeta och spara som idag, vilken pension kan jag då förväntas få?* Den generella principen är därför att prognosberäkningen bör utgå från faktiska uppgifter om nuläget och att dessa antas gälla till pensionstidpunkten.

Prognosberäkningen ska vidare utgå från nu gällande lagar och avtal som den försäkrade berörs av.

Arbetet med att ta fram en standard för pensionsprognoser har bedrivits av en arbetsgrupp med representanter för de större avtalsområdena (ITP, SAF-LO, PA 03 och KAP-KL) samt Svensk försäkring, som representerat sina medlemsföretag, och MiP. Pensionsmyndigheten har varit sammankallande och sekreterare i arbetet. Arbetsgruppens förslag har stämts av med en referensgrupp bestående av företrädesvis representanter för arbetsmarknadens parter. Det finns behov av att även i

---

Datum	2011-10-04
Dok.bet.	PID112761
Version	
Dnr/Ref.	VER 2010-276

branschen ytterligare diskutera och förankra nuvarande förslag. Framtida förvaltning och eventuell utveckling av standarden ska ske i samverkan mellan ovanstående representanter. Standarden är tänkt att användas som rekommendation till alla aktörer som tillhandahåller pensionsprognoser, till exempel Pensionsmyndigheten, MiP, administratörer och valcentraler för kollektivavtalad tjänstepension, försäkringsbolag och banker som informerar om tjänstepension eller privata pensioner.

Swedish Standards Institute (SIS) har kontaktat Pensionsmyndigheten och erbjudit ett samarbete för att hjälpa branschen med att standardisera pensionsinformationen. Genom att följa en etablerad arbetsmetod för hur en branschstandard tas fram, efterlevs och förvaltas kan förhoppningsvis en större transparens och tillförlitlighet åstadkommas. Särskilt torde förvaltningen av standarden kunna underlättas. En standardisering innebär inte alltid att alla aktörer inom branschen kommer att anpassa sig till rådande standard – SIS standards är frivilliga att följa. Men en branschöverenskommelse är vanligen normerande.

En utökad standardisering av pensionsinformationen kan avse fler delar av informationen. Det kan handla om enbart prognosen men skulle också kunna avse hur pensionsinformation, årsbesked, i sin helhet ska utformas.

5.5 Arbetet med en prognosstandard

Arbetet med en prognosstandard har varit ett långsamt framåtskridande arbete. Det är många organisationer inblandade och många olika intressen bryts mot varandra. Framtagna förslag kräver avstämning i de olika organisationerna, vilket tar mycket tid i anspråk. Arbetsprocessen i sig med diskussioner, förslag och avstämningar för ändå frågan framåt genom att förståelsen för andra organisationers förhållanden och förutsättningar ökar. Det framtagna förslaget till en prognosstandard är emellertid ännu inte färdigberett. Pensionsmyndighetens bedömning är dock att myndigheten, branschen och parterna ska kunna ena sig om en rekommenderad standard för pensionsprognoser, men att arbetet kommer att behöva pågå även under 2012.

Det finns ännu inga beslut om standard men nuläget i arbetet är att en prognos bör utgå från faktiska uppgifter om nuläget och att dessa antas gälla till pensionstidpunkten. Det innebär bland annat att prognosen ska utgå från den senast rapporterade årsinkomsten eller pensionsmedförande lönen. Inkomsten fram till pensionstillfället ska beräknas med en rak inkomstprofil, innebärande att lönen följer den antagna lönetillväxten. När det gäller efterlevandeskydd ska den gällande situationen antas vara oförändrad fram till pensionen. I nuvarande prognosberäkning på MiP görs beräkningen med antagande om nolltillväxt och ingen inflation, vilket innebär att resultatet presenteras i nuvarande pris- och löneläge. Fördelen med en sådan beräkningsmetod är att prognosbeloppet direkt kan relateras till den nuvarande lönen, vilket ger en bra uppfattning om pensionens kompensationsgrad och den relativa standardförändring som pensioneringen innebär. Däremot innebär metoden, vid en positiv tillväxt, att prognosen kommer att underskatta pensionens köpkraft i absolut värde. Metoden innebär också att värdet av vissa pensionsprodukter överskattas. Det gäller t.ex. oindexerade eller prisindexerade fribrev inom tjänstepensionsförsäkringarna och det gäller garantipensionen inom den allmänna pensionen. Därför kommer även en annan beräkningsmetod att prövas, som innebär att en prognosberäkning görs med antagande om inflation och en positiv tillväxt men med prognosvärdet omräknat till dagens pris-

---

Datum	2011-10-04
Dok.bet.	PID112761
Version	
Dnr/Ref.	VER 2010-276

och löneläge. Beräkningen av pensionsbeloppet i prognosen ska utgå från nu gällande lagar och avtal som den försäkrade berörs av. När det gäller antaganden om avkastning på pensionskapital och avgifter pågår arbetet, men nuvarande utgångspunkt är att prognosberäkningen ska bygga på ett gemensamt antagande om avkastning oberoende av tillgångsslag. Ett motiv för det är att differentierade avkastningsantaganden rimligtvis också kräver information om risk, vilket kräver en mer omfattande information än den som normalt kan ges i ett årsbesked eller i samband med en prognos i ett prognosverktyg.

Samtidigt som standardarbetet har gått framåt har det behövts tydliggöras att vissa frågor är avgränsade från arbetet. En sådan fråga är förslaget om en tjänstepensionsprognos i det orange kuvertet. I och med att det finns ett kraftigt motstånd till den idén så har det, framför allt i referensgruppen, funnits tveksamheter mot att arbeta fram en prognosstandard som har setts som ett första steg och en förberedelse för att införa prognoser på tjänstepension i det orange kuvertet. Pensionsmyndighetens hållning i frågan har varit och är att behovet av en prognosstandard är oberoende av en eventuell tjänstepensionsinformation i det orange kuvertet. Det är möjligtvis även så att avsaknaden av en samlad pensionsinformation ytterligare förstärker behovet av en standard, för att möjliggöra en sammanläggning och en jämförelse mellan olika pensionsbesked.

En annan sådan fråga som kan avgränsas från frågan om prognosstandard är den om vem eller vilka som har kompetens för att beräkna pensionsprognoser. Det finns en relativt utbredd uppfattning att det enbart är pensionsadministratörerna själva som kan göra en korrekt beräkning av förmånsbestämd pension. Det har lett till en diskussion om vilken information som ska lämnas till MiP, om det är grundinformation om respektive försäkring eller en färdigräknad prognos, i stället för en diskussion om hur beräkningen faktiskt ska göras oberoende av vem som gör den. Pensionsmyndighetens inställning är att inte heller denna fråga bör påverka möjligheten eller inställningen till en prognosstandard. Vilken organisation som utför beräkningarna bör därför inte vara en del av prognosstandarden. Prognosstandarderna ska ge rekommendation om vilka antaganden som ska ligga till grund för prognosen, men var beräkningen ska utföras bör bestämmas av kommunikativa, logistiska, legala, kompetensmässiga och ekonomiska skäl, givetvis förutsatt att prognosstandarderna kan följas.

5.6 Enhetliga årsbesked

Årsbesked ska som ovan nämnts enligt Pensionsmyndigheten innehålla en pensionsprognos och den prognosen ska enligt vår uppfattning vara framtagen och presenterad i enlighet med en standard. Även i övrigt finns det anledning att standardisera årsbeskedens innehåll och utformning. Som pensionssparare bör man kunna jämföra uppgifter i olika årsbesked. En del i en sådan information bör vara kostnads- och prisinformation som är jämförbar mellan olika pensionsleverantörer. I skriften *Rovdriften på Pensionssparare* har Eva Adolphson (Alecta) och Jonas Hellman (United Minds), utgiven av Alecta, föreslagit att politikerna ska ta initiativ till att införa enhetliga pensionsbesked och ”jämförpriser”. I avvaktan på ett eventuellt laginitiativ avser Pensionsmyndigheten att tillsammans med branschen komma fram till branschöverenskommelser även i dessa frågor.

Datum	2011-10-04
Dok.bet.	PID112761
Version	
Dnr/Ref.	VER 2010-276

5.7 Samarbete för beräkning av MiP-prognosen

Pensionsmyndighetens inställning i frågan om var beräkningen ska utföras är att det finns goda skäl för att ha en beräkningsfunktion hos MiP. En sådan beräkningsfunktion bör bygga på ett gemensamt ansvarstagande där administratören ansvarar för de verksamhetsmässiga delarna, dvs. hur beräkningarna ska göras för att följa reglerna i avtalet, medan MiP ansvarar för den IT-mässiga utvecklingen och driften. Funktionen ska vara möjlig att använda både av MiP och av administratören.

Fördelarna med en sådan lösning är att en samlad prognosberäkningskapacitet på MiP förenklar den IT-mässiga hanteringen och ger en större flexibilitet, framför allt vid simuleringar med olika antaganden. Då kan alla beräkningar göras på ett ställe utan beroende av kommunikation med ett antal pensionsinstitut för olika delberäkningar. Ju fler kommunikationspunkter beräkningsfunktionen är beroende av desto större blir sårbarheten och risken för att en prognos inte kan ges. Det innebär också en sammanhållen administration och ett sammanhållet systemunderhåll av en beräkningsfunktion för allmän pension, tjänstepension och privat pension. Samtidigt behåller pensionsinstituten/valcentralerna inflytandet och ansvaret för att beräkningarna utförs på ett korrekt sätt. Metoden tillgodoser centrala informationskrav som de försäkrade, pensionsinstituten/valcentralerna och arbetsmarknadens parter bör ställa på pensionsinformationsförsörjningen.

Det säkerställer att pensionsinformationen (i förvalt läge) blir den samma för samma försäkring oavsett om informationen kommer från MiP, Pensionsmyndigheten, ett tjänstepensionsbolag, valcentral eller annan försäkringsgivare och det möjliggör goda simuleringsmöjligheter. En sådan beräkningsfunktion har introducerats för den statliga tjänstepensionen och har redan byggts upp i samarbete mellan SPV och MiP. Modellen implementerades i juni 2011 och sedan dess lämnar Statens tjänstepensionsverk, SPV, förbättrad information till de cirka 250 000 personer som omfattas av den förmånsbestämda delen av PA 03. I och med detta kan MiP redovisa den statliga pensionen med samma detaljeringsgrad och beräkningsmodell som SPV gör. I projektet har SPV och MiP gemensamt tagit fram underlag och krav för en ny beräkningsmodul för MiP. Arbetet har även krävt förbättrad information från SPV:s datasystem och ett utökat filformat för att hantera den större informationsmängden. MiP har tillsammans med SPV vidareutvecklat den branschgemensamma standarden MISLife till att även hantera uppgifter om statlig pension för information och prognosberäkning. Den gamla filstandarderna hanterade enbart uppgifter för 65 års pensionsålder och beräkningarna gjordes på ett schablonmässigt sätt. Med ny prognosmodul kan MiP lämna mer förfinad information för olika pensionsåldrar, förmånstyper och anställningskategorier. Nu räknar SPV och MiP lika i alla de fall där det inte behövs manuell komplettering. De eventuella personer vars pensionsförmåner inte kan beräknas får besked om att det finns information som inte kan lämnas digitalt och ombeds kontakta SPV:s kundservice. Arbetet med att lämna information om de äldre livräntor som tillhör PA-91 återstår, SPV beräknas vara klara med sina interna system i mars 2012. Ett gemensamt projekt kommer att sättas upp under hösten för att hantera även dessa förmåner.

Projektet har varit framgångsrikt och har dessutom tillfört bägge organisationerna nya kunskaper. Arbetssätt och erfarenheter från detta projekt förväntas även kunna användas när information för andra institut och deras produkter förbättras på MiP. Pensionsmyndigheten avser att ansluta sig till modellen som SPV och MiP valt när det gäller prognosberäkningen av den allmänna pensionen. Idag levererar Pensionsmyndigheten färdigberäknade prognoser till MiP online vid förfrågan. Myndigheten avser

---

Datum	2011-10-04
Dok.bet.	PID112761
Version	
Dnr/Ref.	VER 2010-276

dock att påbörja ett utvecklingsarbete som innebär att grundinformation kommer att levereras till MiP och att prognosen för allmän pension beräknas i MiP:s system enligt denna modell.

Pensionsmyndigheten har i princip ingen åsikt om var en prognos beräknas. Det väsentliga är att resultatet – en prognos för hela pensionen – kan presenteras och att det är möjligt att göra simuleringar utan irriterande väntetider och med liten risk för kommunikationsavbrott som stoppar processen. Vidare är det ur såväl kund- som leverantörsperspektiv mycket viktigt att informationen – prognosen i förvalt läge- blir densamma oavsett om den redovisas på MiP eller t.ex. i ett årsbesked. Pensionsmyndigheten tror att detta uppfylls bäst med en central beräkningsfunktion. Kvalitén på prognosberäkningar kommer också att höjas samtidigt som transparensen ökar genom att berörda pensionsinstitut/valcentraler får större insyn i hur prognoserna hos MiP utförs.

Som tidigare nämnts finns det en relativt utbredd uppfattning i branschen att det enbart är pensionsadministratörerna själva som kan göra en korrekt beräkning av förmånsbestämda pensioner. Därför anser man att dessa förmåner inte är lämpliga att hantera med en gemensam beräkningsfunktion, utan administratörerna ska beräkna prognosen och leverera resultatet till MiP. Pensionsmyndighetens inställning är att med tillgång till fullständig information bör det vara möjligt att beräkna en korrekt prognos även i en gemensam beräkningsfunktion på MiP. Men om det är så som administratörerna hävdar, eller om det av andra skäl bedöms ogörligt att bygga upp en gemensam beräkningsfunktion, bör administratörerna ta fram förslag på hur prognosinformation kan lämnas till MiP så att de här beskrivna fördelarna med en sådan central beräkningsfunktion ändå kan uppnås.

Frågan om var pensionsprognoserna ska beräknas bör dock som nämnts enligt myndighetens uppfattning behandlas separat från frågan om hur prognosstandarderna ska vara utformad.

5.8 Efterlevnad och utveckling av Pensionsorden

År 2007 påbörjades ett arbete för att uppdatera en ordlista för pensionsområdet som första gången togs fram i samband med pensionsreformens ikraftträdande. Avsikten var att etablera en gemensam terminologi och standard för pensionsbranschen och därmed öka transparens och jämförbarhet – begripligheten – i t.ex. årsbesked och förköpsinformation om pensionsförsäkringar.

Pensionsorden togs fram i ett samarbete mellan Försäkringskassan, Premiepensionsmyndigheten, LO, TCO, Saco, Svenskt Näringsliv, Försäkringsförbundet, Konsumenternas försäkringsbyrå, MiP, AP-fonderna, Konsumentverket, Finansinspektionen och pensionärsförbunden och valcentraler. Arbetet dokumenterades under ledning av Terminologacentrum (TNC). Utifrån detta arbete startades under 2008 ett nytt samarbete för att ta fram en populärversion av Pensionsorden som riktar sig till allmänheten. Samarbetet begränsades dock denna gång till Försäkringskassan och Premiepensionsmyndigheten, Collectum, Alecta och Konsumenternas försäkringsbyrå. Arbetet slutfördes 2009. Branschversionen av ordlistan finns idag på Rikstermbanken och MiP och populärversionen av ordlistan finns idag tillgänglig bl.a. på Pensionsmyndighetens och MiP:s webbplatser.

Pensionsmyndigheten har tagit initiativ till en förenklad uppföljning av Pensionsorden. Målet har varit att kartlägga om den förteckning över Pensionsorden som arbetats fram av branschen används av

---

Datum	2011-10-04
Dok.bet.	PID112761
Version	
Dnr/Ref.	VER 2010-276

pensionsbranschen vid sina årliga kontakter med pensionssparare. Vidare ska Pensionsmyndigheten även föreslå hur Pensionsorden bör förvaltas.

Pensionsmyndigheten har valt att begränsa undersökningen till pensionsbolagens årsbesked till medborgarna. Vi har valt att granska efterlevnaden av Pensionsorden bland 15 olika årsbesked. Pensionsmyndigheten har därmed inte kontrollerat hur användning av Pensionsorden förhåller sig i andra utskick än årsbeskeden eller i informationen på branschens webbsidor.

Under den så kallade ”pensionsdagen” som SPV anordnade i september 2010 framgick det att SPV har gjort en stor kartläggning av årsbeskeden under 2010. Genom att beställa produkter som ingick i SPV:s undersökning samlades ganska snabbt ett underlag inför vår kartläggning. De olika årsbeskeden som ingår i kartläggningen är från: AI Pension, AMF, Avanza, Collectum, Danica, Folksam LO, Fora, KP, KPA, Länsförsäkringar, Nordea, Nordnet Pension, Pensionsmyndigheten, Skandikon, Swedbank.

Pensionsorden består totalt av 103 ord. Kartläggningen visar att majoriteten av Pensionsorden förekommer i alla årsbesked. Av de totalt 15 olika årsbesked som ingick i kartläggningen har samtliga använt ord som existerar bland Pensionsorden i sin information till mottagarna. Bland årsbeskeden hittar vi dock 20 ord som har använts av branschen men som inte existerar bland Pensionsorden. Dessa ord kan enligt vår bedömning ersättas av ord som har samma innebörd och förekommer bland Pensionsorden. Vi har även identifierat 31 ord som har använts men inte existerar bland Pensionsorden. Det krävs insatser för att avgöra om dessa ord också ska ingå i Pensionsorden. För mer detaljerad information, se bilaga 2.

Svensk Försäkring antog år 2009 en rekommendation om att medlemsföretagen successivt ska anpassa sin terminologi på pensionsområdet till ordlistan. Svensk Försäkring tog i samband med detta på sig ansvaret att regelbundet uppdatera branschversionen av ordlistan. Pensionsmyndighetens har föreslagit att Swedish Standards Institute (SIS) skulle kunna vara en lämplig samarbetspartner, såväl för branschversionen som för populärversionen. SIS har en etablerad metod för standardiseringsarbetet där de arbetar genom en kommitté som är öppen för alla intressenter. Svensk Försäkring har i sin roll som förvaltare av Pensionsorden bjudit in de olika intressenterna inom branschen till ett möte om ordlistans framtida förvaltning under juni 2011. Syftet med mötet var att intressenterna skulle dels få information om vad SIS har att erbjuda som en eventuell framtida förvaltare för ordlistorna och dels ha en diskussion om hur arbetet med Pensionsorden skulle gå vidare särskild med tanke på att det nu är dags för en första översyn av Pensionsorden.

I kontakterna med SIS har frågan om copyright till Pensionsorden kommit upp. Normalt innebär en standardisering i SIS regi att det är SIS som har copyright på standarden. Detta skulle innebära att bolagen och Pensionsmyndigheten inte kan ha Pensionsorden upplagt på sin egen webbsida, utan enbart en länk till SIS webbsida. I diskussionerna har ett kompromissförslag tagits fram som innebär att enbart branschversionen omfattas av copyrightbestämmelserna, medan däremot populärversionen skulle kunna publiceras på respektive webbsida. För närvarande pågår inom branschen en utvärdering av förslaget om standardisering i SIS regi, med hänsyn till bland annat frågan om copyright. Ett beslut väntas senare i höst.

Datum	2011-10-04
Dok.bet.	PID112761
Version	
Dnr/Ref.	VER 2010-276

6. Tjänstepensionsprognos i orange kuvert?

Det finns ett stort behov av helhetsinformation om pensionen. Pensionsmyndigheten bedömer att det tekniskt är möjligt att utveckla system för att kunna infoga en sammanfattande prognos för total tjänstepension i det orange kuvertet. Möjligheten att genom frivillig samverkan få tillgång till grunddata för att distribuera en sådan information i det orange kuvertet bedömer vi som liten. Även om en överenskommelse om frivillig medverkan till att distribuera tjänstepensionsinformation i orange kuvertet skulle kunna träffas krävs lagändring för att kunna göra det.

Pensionsmyndigheten rekommenderar därför att i första hand utveckla MiP som källa till helhetsinformationen. Om fullständiga leveranser och en distribuering av MiP däremot inte genomförs inom en rimlig tid bör dock statens ansvar för att helhetsinformationen ska bli tillgänglig för alla sparare, t.ex. i det orange kuvertet, övervägas.

Pensionsmyndigheten föreslår också att myndigheten, tillsammans med parterna och branschen, får i uppdrag att finna en lösning på hur den samlade pensionsinformationen når den grupp som inte vill eller kan använda den digitala informationen

Genom det orange kuvertet har Sverige en bred och väl spridd distributionskanal för pensionsinformation till alla som tjänar in till allmän pension i Sverige. De flesta svenskar kommer årligen i kontakt med det orange kuvertet vilket distribueras ut till drygt 6 miljoner personer. Det första orange kuvertet distribuerades 1999.

Undersökningar som görs i samband med utskicket av orange kuvert pekar på ett stort intresse för informationen. Om vi tittar närmare på öppningsfrekvensen och läsandet under tre olika tillfällen, 2002, 2006 och 2011, ser vi att mottagarandelen som öppnar kuvertet har legat mellan 81-83 procent under åren. För både grundskole-, gymnasie- och högskoleutbildade har andelen som öppnar kuvertet ökat sedan 2002 från att ha varit 89, 79 respektive 80 procent till att ha blivit 91, 82 respektive 81 procent. Mer än hälften, 58 procent, av dem som läst eller tittat på något av innehållet i det orange kuvertet uppger att innehållet är mycket eller ganska lätt att förstå.

Informationen i kuvertet är dock begränsad till allmän pension och ger därför inte en bild av hela pensionen för de flesta mottagare. Tjänstepensionen utgör för vanliga inkomsttagare omkring en femtedel av hela pensionen, dvs. motsvarar en fjärdedel av den allmänna pensionen. För inkomsttagare med inkomster över intjänandetaket motsvarar tjänstepensionen en betydligt större andel av pensionen, för höginkomsttagare ofta större delen av pensionen. Det är uppenbart att orange kuvertet därmed inte ger hela bilden av vad den kommande pensionen kan förväntas bli. Genom avsaknaden av tjänstepensionsinformation finns en uppenbar risk för att orange kuvertet bidrar till att skapa en överdrivet negativ bild av pensionsnivån för många inkomsttagare.

I årets undersökning uppger var femte pensionssparare att de tror att kuvertet innehåller information om tjänstepensionen. Denna andel verkar ha ökat över tiden trots att myndigheten både genom illustration och förklarande text har försökt att förklara vad orange kuvertet innehåller för information. Dessvärre har dessa ansträngningar haft motsatt effekt. Orsaken till denna misstolkning antas bero på en begreppsförvirring bland mottagarna, och/eller på att mottagarna observerar att tjänstepension nämns i informationen och att det då uppfattas som att den ingår, men det kan också bero på att man tolkar frågan i enkätundersökningen på fel sätt.

Datum	2011-10-04
Dok.bet.	PID112761
Version	
Dnr/Ref.	VER 2010-276

Genom webbplatsen MiP har de flesta tillgång till en komplett, enkel och pedagogisk sammanställning av allmän pension, tjänstepensioner samt eventuellt privat pensionssparande. Antalet registrerade användare av MiP är för närvarande ca 1,4 miljoner. Utvecklingen är för närvarande snabb men fortfarande är det många pensionssparare som inte utnyttjat möjligheten att få helhetsinformation om sin pension. De flesta av dessa får tjänstepensionsinformation på papper, men av den är det svårt att få en helhetsbild. Särskilt som delar av tjänstepensionsinformationen, t.ex. hela avtalsområdet för privat anställda arbetare (tjänstepension SAF-LO) inte har någon prognos i sin tjänstepensionsinformation.

Genom att införliva en prognos på den totala tjänstepensionen i det orange kuvertet skulle en information om den framtida pensionen avseende både allmän pension och tjänstepension nå en betydligt större grupp försäkrade. Undersökningarna i samband med utskicket av det orange kuvertet visar att 2011 öppnade 83 procent av mottagarna kuvertet. Av dem som öppnade kuvertet hade 86 procent läst någon del av innehållet och av dessa hade 78 procent tittat på sin prognos. Sammantaget innebär det att 56 procent av dem som fått orange kuvert har tittat på prognosen om sin framtida pension. Det innebär att ca 3,1 miljoner personer skulle ta del av en information om en sammanlagd pension avseende både allmän pension och tjänstepension. Siffrorna från undersökningarna är relativt stabila över åren och något ökande. Om tjänstepensionsinformation ingick i orange kuvertet skulle dessutom, sannolikt, en ännu större andel av mottagarna öppna kuvertet och ta del av prognosen än vad som nu är fallet. 3,1 miljoner är sannolikt därför en underskattning av det antal personer som skulle nås av en helhetsprognos för sin pension om en prognos för tjänstepension ingick i orange kuvertet.

6.1 Tjänstepension i orange kuvert

I skrivelsen *"Bättre pensionsinformation!"* lämnades förslag om en starkt förenklad och förkortad tjänstepensionsinformation i det orange kuvertet och i regeringens uppdrag till Pensionsmyndigheten, *"Uppdrag att arbeta för en bättre pensionsinformation"*, uppdrogs åt Pensionsmyndigheten att pröva denna möjlighet. Motivet för att utveckla denna information beskrevs av regeringen:

Att förutse storleken på sin pension är ofta svårt. När pensionsreformen genomfördes var en viktig förutsättning därför att årlig information skulle lämnas i ett årligt pensionsbesked med uppgift om intjänad pensionsrätt och en prognos på den framtida pensionen. Det orange kuvertet når ut till de allra flesta med intjänad pensionsrätt och är därför av central betydelse. Samtidigt har tjänstepensionerna en stor betydelse för många människor för att kunna bedöma den samlade pensionen. Att även redovisa tjänstepensionen i det orange kuvertet skulle öka informationsvärdet påtagligt för stora grupper. Då mervärdet för den enskilde enligt regeringens bedömning är stort, bör möjligheten för detta prövas noga. Detta ställer dock i sin tur krav på likvärdiga antaganden och beräkningsprinciper.

Informationen skulle, enligt förslaget i skrivelsen *"Bättre pensionsinformation!"*, endast avse en prognos för den försäkrades totala tjänstepension. I skrivelsen presenteras en skiss på föreslagen ny utformning av orange kuvertets pensionsprognos:

Datum	2011-10-04
Dok.bet.	PID112761
Version	
Dnr/Ref.	VER 2010-276

Prognos för din pension i kronor per månad före skatt, utbetalas livsvarigt

Pensionsålder	Allmän pension	Kollektivavtalad tjänstepension	Summa
61 år	9 000	2 250	11 250
65 år	12 800	3 200	16 000
70 år	17 900	4 475	22 375

Den allmänna pensionen följer av lag som Sveriges riksdag beslutat om.

Tjänstepension har förhandlats fram i kollektivavtal som träffats mellan arbetsgivare och fack. Den tjänstepension som du fått en prognos för här kan bestå av flera olika pensioner, enligt olika avtal.

Prognosen bygger på det du hittills tjänat in till din pension och på att du fortsätter att ha samma inkomst som ÅÅÅÅ fram till pensionen. Inkomsttillväxten har antagits vara 0 procent. Vissa delar av din pension påverkas av hur hög avkastningen på pensionskapitalet är. Avkastningen har antagits vara x procent per år, före avgifter och skatter.

För att få mer detaljerad information, gå in på www.minpension.se. På nätet kan du ändra de antaganden som här gjorts för din prognos.

Pensionsmyndigheten har även i samband med årliga undersökningar av orange kuvert fått synpunkter från allmänheten om att informationen i orange kuvert bör kompletteras med uppgifter om tjänstepensionen. Det pensionsspararna säger sig främst saknar i sitt orange kuvert vid undersökningarna åren 2002, 2006 och 2011 är den totala bilden över sin framtida pension.

Pensionsmyndigheten har i enlighet med regeringens uppdrag undersökt möjligheterna till att ha tjänstepensionsinformation i det orange kuvertet. I det arbetet har ingått att undersöka inställningen hos arbetsmarknadens parter och tjänstepensionsleverantörerna, samt att utifrån olika lösningsförslag undersöka de juridiska förutsättningarna och se på de tekniska förutsättningarna för ett genomförande.

6.2 Tekniska förutsättningar

För att beräkna en samlad pensionsprognos behövs information både om de tjänstepensionsförsäkringar som individen i fråga tidigare har tjänat in pensionsrätt till och de försäkringar som för närvarande är premiedragande. Sådan information finns hos pensionsinstitutet. Det behövs också uppgifter om aktuell lön, vilket kollektivavtal man tillhör för närvarande, uppgifter om efterlevandeskydd och administrationsavgifter. Denna information finns normalt hos valcentralerna. Valcentralerna administrerar vissa kollektivavtalade tjänstepensioner. De sköter upphandlingen av de försäkringsbolag som de försäkrade ska få välja mellan när de ska placera sin tjänstepension men sköter även om informationen till de försäkrade, registrerar valen och förmedlar premier till valda försäkringsbolag.

När det gäller uppgifter om allmän pension finns dessa hos Pensionsmyndigheten.

Datum 2011-10-04
Dok.bet. PID112761
Version
Dnr/Ref. VER 2010-276

Tabell 6. Lista över anslutna valcentraler till MiP och mängden information de levererar.

Valcentral	Område	Antal försäkrade	Varav premiedragande	Varav fribrev
Collectum	ITP	1 800 000	800 000	400 000
Bliwa	ITP	45 000	i.u.	i.u.
Fora	SAF-LO	2 725 000	i.u.	i.u.
SPV	PA03 för statligt anställda	500 000	i.u.	i.u.
Pensionsvalet	Kommunala	900 000	900 000	i.u.
Electum	Kommunala	160 000	160 000	i.u.
Valcentralen	Kommunala	40 000	40 000	i.u.

Nedanstående matris beskriver var uppgifterna som ska ligga till grund för prognosberäkningen kan hämtas ifrån. Informationen kan vara av olika kvalitet, exempelvis ”ej senaste tillgängliga information” eller ”av användaren inmatad information”. I dagens pensionsprognosberäkning i MiP används schabloniserade värden för exempelvis efterlevandeskydd och administrativa kostnader. Genom att få tillgång till verkliga värden via banker/institut kan prognosen beräknas med en högre kvalitet.

	Personnr	Lön	Arbetar som...	Försäkringar och dess kapital/förmån	Samordningsuppgifter	Fribrev	Efterlevandeskydd	Admin-kostnader	Fondavgifter	Delningstal	Undantagsinformation
Pensionsmyndigheten	•	• ²		•						•	•
Valcentral	• ⁴	• ⁴	• ⁴				• ⁴	•			
Banker/Institut	• ⁴	•		•	•	•	• ⁴	•	•	•	
minpension.se	• ⁴	• ¹	• ¹	• ^{1,3}	• ¹	• ³	• ⁵	• ⁵	• ⁵	• ⁵	• ²

¹ Egeninmatad alt. logisk slutsats

² Ej senaste information

³ Insamlad information

⁴ För registrerade/anslutna medborgare

⁵ Schabloniserade värden

Att ta fram en samlad prognos innebär således ett utökad informationsbehov och en utökad kommunikation mellan inblandade aktörer. När det gäller fördelningen av ansvaret och utförandet av de olika uppgifterna ser Pensionsmyndigheten två huvudalternativ:

- MiP används som centralt nav för beräkning av pensionsprognoser. MiP hanterar integrationer med banker/institut och valcentraler och tillhandahåller pensionsberäkningar till Pensionsmyndigheten för vidareleverans till den leverantör som framställer de orange kuverten.
- Respektive valcentraler/institut gör beräkning och tillhandahåller informationen till Pensionsmyndigheten som sedan sammanställer informationen och levererar slutresultatet till den leverantör som framställer de orange kuverten.

Det första alternativet bygger på att MiP redan idag är en central samlingspunkt för pensionsinformation från Pensionsmyndigheten och anslutna banker/institut. Via MiP får registrerade medborgare en samlad bild av sin allmänna pension, tjänstepension och privata pension grundad på information som levereras av anslutna pensionsinstitut. Med denna information som grund beräknas en pensionsprognos för den försäkrade. Genom att skapa en direktintegration mellan MiP och valcentralerna skulle denna information kunna hämtas och på så sätt ge förutsättningar för att beräkna en pensionsprognos på registeruppgifter. Det finns idag sju olika valcentraler för de stora avtalsområdena, Collectum och Bliwa för ITP-avtalet, Fora för SAF-LO-avtalet, Pensionsvalet, Electa och Valcentralen för KAP-KL samt SPV för PA03.

Fördelarna med detta alternativ är att man utgår från den befintliga struktur som redan idag finns uppbyggd mellan MiP och pensionsinstituten och får en centraliserad standardiserad prognosberäkning vilket underlättar möjligheten att ha och efterleva en gemensam prognosstandard, och också underlättar beräkning av samordningseffekter mellan försäkringar. Alternativet ger också ett integrationsnav för banker/institut och valcentraler och det ger bättre möjlighet att synkronisera leveranser av utdata till Pensionsmyndigheten eller direkt till tryckleverantören. Med en centraliserad IT-lösning där prognosberäkningen för de olika delarna hanteras i ett system kan man enklare synkronisera aktiviteter och koordinera och säkerställa utleveransen. Förändringar gällande utdata och beräkningar genomförs på ett ställe. En sådan lösning hindrar inte att pensionsinstituten ändå har full kontroll över regel tillämpningen i prognosberäkningarna.

Det andra alternativet bygger på att utnyttja den information och de prognosberäkningsverktyg som redan finns hos valcentralerna och instituten. Det skulle minska behovet av informationsutbyte, ge en distribuering av kapacitetsbehov och också garantera att de prognoser som presenteras i orange kuvert är lika med de som valcentralerna/instituten själva presenterar. Nackdelarna är att det försvårar en standardiserad prognosberäkning och beräkningen av samordningseffekter mellan försäkringar. Eftersom många försäkrade har flera olika tjänstepensionsförmåner ger det också ett ökat behov av koordinering och sammanläggning av olika prognosberäkningar som MiP eller Pensionsmyndigheten får ansvara för. Det är också så att alla valcentraler/institut inte beräknar prognoser, vilket innebär att MiP ändå får svara för en del av beräkningarna. Att arbetet delas upp på ett antal olika organisationer medför förutom ett ökat koordinationsbehov också större risk för fel och ökade ledtider.

Ett problem som är gemensamt för de båda alternativen är att uppdateringen av uppgifter för de olika avtalsområdena görs vid olika tidpunkter under året och när det gäller ITP så görs uppdateringen månadsvis. Det innebär att det inte finns någon naturlig tidpunkt när alla pensionsförmåner grundas på uppgifter från exakt samma tidpunkt. Detta torde endast kunna lösas genom att acceptera de vid tidpunkten för beräkningen aktuella uppgifterna för respektive förmån. Genom att komplettera

---

Datum	2011-10-04
Dok.bet.	PID112761
Version	
Dnr/Ref.	VER 2010-276

informationen med de grunduppgifter som prognosen är beräknad på bör detta inte innebära något stort problem.

När det gäller de utvecklingsinsatser som behövs för att genomföra förslaget, har Pensionsmyndigheten tillsammans med MiP gjort en mycket grov uppskattning avseende det första alternativet. Uppskattningen ger att det skulle innebära en utvecklingsinsats i storleken 20 manmånader för MiP och i storleken 5 manmånader för varje valcentral som behöver anslutas. Kalendermässigt bedöms utvecklingen kunna göras inom en tidsrymd på två år. Till detta kommer ett behov av att utveckla själva prognosberäkningen på MiP, för att ansluta till en kommande standard och för att säkerställa att prognosen i orange kuvert överensstämmer med försäkringsgivarnas egna prognoser.

Att hantera de volymer av prognosberäkningar som behöver göras under en begränsad tid ska inte heller bli ett problem. Slutsatsen efter genomförda tester är att beräkning av prognos på tjänstepension är tydligt skalbar. Det innebär att tiden för att genomföra beräkningarna kan kortas genom ökad datorkapacitet. Möjlighet finns också att flytta prognosberäkningarna till dedicerade maskiner för att därigenom öka prestandan. Bedömningen är därför att prognosberäkningen inte är en trång sektor. Pensionsmyndighetens bedömning är att det tekniskt sett skulle vara möjligt att tillföra en sammanfattande prognos för total tjänstepension i orange kuvertet.

6.3 Legala aspekter

Oberoende av vilken teknisk lösning som skulle väljas innebär en samlad pensionsinformation att personuppgifter behöver lämnas på olika sätt mellan Pensionsmyndigheten, MiP och pensionsinstitutet. Detta trots det att en samlad pensionsprognos inte innehåller information i vanlig bemärkelse. Det är en prognos som förvisso utgår ifrån vissa fakta, men som innehåller betydande inslag av antaganden om framtida utvecklingsförlopp. Dessutom är den önskade prognosen för total tjänstepension för de flesta individer resultatet av flera olika försäkringar som lagts samman.

För att lämna ut personuppgifter i socialförsäkringsdatabasen på något ”medium för automatiserad behandling” t.ex. en datafil, krävs att det finns en bestämmelse om skyldighet att lämna uppgifter till andra myndigheter eller att det finns särskilda bestämmelser i lag eller förordning som medger att Pensionsmyndigheten får lämna ut uppgiften (114 kap 24 § och 114 kap 9 § socialförsäkringsbalken, SFB). Att dessa bestämmelser inte utgör ett problem för MiP beror på att MiP inte är en myndighet.

I dagsläget finns inget stöd för att på elektroniskt sätt lämna ut uppgifter om personnummer till MiP om inte den registrerade uttryckligen samtyckt till utlämnandet och 114 kap 25 § SFB om utlämnande för sammanställning av gemensam pensionsinformation därmed blir tillämplig. För att kunna använda MiP måste den försäkrade uttryckligen samtycka till utlämnande, det sker i samband med registreringen på MiP.

Den särskilda registerförfattning (114 kap SFB och anslutande förordning) för behandling av personuppgifter som gäller för Pensionsmyndigheten och som kompletterar personuppgiftslagens (PuL) bestämmelser, gäller endast ”vid behandling av personuppgifter i verksamhet som gäller förmåner enligt socialförsäkringsbalken samt andra förmåner och ersättningar som enligt lag eller förordning eller särskilt beslut av regeringen handläggs av Försäkringskassan eller Pensionsmyndigheten” (114 kap 2 § SFB).

Datum	2011-10-04
Dok.bet.	PID112761
Version	
Dnr/Ref.	VER 2010-276

Det innebär att om Pensionsmyndigheten behandlar personuppgifter om tjänstepension så skulle behandlingen idag inte kunna ske med stöd av nuvarande registerförfattningar eftersom tjänstepension inte är en förmån enligt SFB eller en annan förmån eller ersättning som enligt lag eller förordning eller särskilt beslut av regeringen handläggs av Försäkringskassan eller Pensionsmyndigheten. Pensionsmyndighetens hantering av uppgifter om tjänstepensionen skulle därför ske enbart med stöd av PuL.

MiP och de parter som förväntas lämna uppgifter till MiP för beräkning av tjänstepension, måste också hantera personuppgifterna enligt PuL.

Det innebär bland annat att MiP:s inhämtning av uppgifterna hos uppgiftslämnarna, utlämnandet av dem till Pensionsmyndigheten samt uppgiftslämnarnas utlämnande av uppgifter om tjänstepension till MiP, är tillåtet endast om förutsättningarna som framgår av 10 § PuL är för handen. Av dessa framstår samtycke som den enda grund som i praktiken skulle vara tillämplig.

Förslaget om tjänstepensionsprognos i orange kuvertet innebär att Pensionsmyndigheten kommer att ta emot uppgifterna om tjänstepension från MiP och spara en kopia av det orange kuvertet där tjänstepensionsprognoserna ska ingå i en sammanställning. Dessa uppgifter kommer därmed att vara inkomna till och förvarade hos Pensionsmyndigheten. Uppgifterna kommer därför att utgöra allmänna handlingar hos myndigheten.

Uppgifterna om tjänstepension är inte sådana som förekommer i ett ärende enligt lagstiftningen om t.ex. allmän pension eller någon annan lagstiftning enligt vad som framgår av 28 kap. 1 § offentlighets- och sekretslagen, OSL och socialförsäkringssekretessen kommer därför inte att vara tillämplig på uppgifterna. Inte heller skulle någon annan sekretessbestämmelse annat än rent undantagsvis kunna bli tillämplig på uppgifterna. Vid en begäran om utlämnande av uppgifterna skulle det därför, till skillnad från t.ex. prognosuppgifterna för den allmänna pensionen, inte finnas något sekretesskydd alls för uppgifterna hos Pensionsmyndigheten annat än undantagsvis.

Sammanfattningsvis är det fråga om en mycket omfattande hantering av personuppgifter med flera parter inblandade. Hanteringen hos alla parter förutsätter att PuL följs och den enda tillåtna grunden för behandling av personuppgifterna som idag är tillämplig hos alla parter är att den registrerade samtycker till behandlingen. Pensionsmyndighetens särskilda registerlagstiftning som avser verksamheten rörande socialförsäkringen är inte tillämplig på annat sätt än att den utgör ett hinder för Pensionsmyndigheten att lämna ut personuppgifter på medium för automatiserad behandling till MiP om det inte finns ett uttryckligt samtycke från den registrerade.

En hantering som förutsätter samtycke innebär en ökad administration hos parterna samtidigt som det rent allmänt kan tyckas vara en lämplig grund för en hantering av uppgifter som är av mer privat karaktär än uppgifter om den allmänna pensionen. En annan aspekt är att en hantering som förutsätter att den registrerade lämnar sitt samtycke riskerar att få effekten att även personer som kanske hade velat få en sammanfattande prognos i det orange kuvertet men som av någon anledning inte förstår att det krävs ett samtycke, utesluts. Det krävs därför mycket tydlig information om det ska bli en så bred upplutning som möjligt av personer som får en sammanfattande prognos.

En lösning där det är obligatoriskt att uppgifter om tjänstepension ingår i det orange kuvertet förutsätter, förutom att överväga om det är lämpligt att göra det obligatoriskt, också författningsändringar för att hela kedjan av informationshantering mellan parterna ska kunna ske på ett smidigt och säkert sätt.

Datum	2011-10-04
Dok.bet.	PID112761
Version	
Dnr/Ref.	VER 2010-276

Det framstår vidare som rimligt att säkerställa att uppgifterna om tjänstepension blir sekretessreglerade hos Pensionsmyndigheten. Mot bakgrund av att det handlar om uppgifter om pension som inte utgår från det allmänna på det sätt som den allmänna pensionen gör och att det skulle vara obligatoriskt att uppgifterna finns med i det orange kuvertet, kan det övervägas om uppgifterna borde sekretessregleras genom ett omvänt skaderekvisit. Detta särskilt om uppgifterna, till skillnad från skissen i Könbergs skrivelse, ska ange vilka olika utbetalare av tjänstepension som prognosen grundar sig på. En viss jämförelse kan göras med den sekretessreglering med omvänt skaderekvisit som idag gäller för uppgifter om hur premiepensionsmedel har placerats för en enskilds räkning (28 kap 5 § OSL).

Sammanfattningsvis skulle en prognos i orange kuvertet för total tjänstepension kräva författningsändringar. Enligt Pensionsmyndighetens bedömning är inte ändringarna obetydliga, men inte heller så omfattande eller ingripande att de av dessa skäl vore olämpliga.

6.4 Inställningen hos branschen

När det gäller inställningen hos tjänstepensionsbranschen kan generellt sägas att det finns ett starkt motstånd mot idén att inkludera tjänstepensionsinformation i det orange kuvertet, i varje fall hos arbetsmarknadens parter. Tjänstepensionsleverantörerna har en mer neutral hållning och framhäver att de enbart fullgör ett uppdrag för parternas räkning och att det är upp till parterna att bestämma. De argument som framförs av parterna mot idén om tjänstepensionsinformation i det orange kuvertet är främst följande:

- Tjänstepensionen är en mycket viktig del av parternas kompetensområde. Det ska vara tydligt för medlemmarna vad parterna har förhandlat fram och bör därför inte blandas ihop med den allmänna pensionen i ett utskick.
- Det finns en risk att pensionsspararna bara läser det orange kuvertet och går miste om väsentlig information i tjänstepensionsleverantörernas egna utskick.
- När det gäller den statliga tjänstepensionen har parterna inom detta område meddelat Pensionsmyndigheten att den är en kollektivt avtalad förmån och att informationen därför är en sak för de statliga avtalsparterna att styra över utan några synpunkter från myndigheten.
- Det blir oklart vem som är avsändare av informationen. Det finns en risk för att staten ses som avsändare även av tjänstepensionsinformation och att det betraktas som en värdehandling, ett löfte om framtida tjänstepension.
- En prognos i pappersform får större tyngd än en prognos på nätet och särskilt om den paketeras med annan information och har staten som avsändare.
- Det finns en risk att tjänstepensionsprognosen i det orange kuvertet inte överensstämmer med bolagens egen prognos, vilket leder till en ännu större osäkerhet.
- Det blir svårt att kanalisera frågor från kunderna till rätt instans.

Pensionsmyndighetens bedömning är att argumenten under de två första punkterna är det som är viktigast för parterna. Tjänstepensionsavtalen är ett av de viktiga områdena där parterna kan visa att de har en betydelsefull roll och gör skillnad för sina medlemmar. Det blir då också angeläget för parterna att informationen om tjänstepensionen visar vad man åstadkommit och att den informationen inte

---

Datum	2011-10-04
Dok.bet.	PID112761
Version	
Dnr/Ref.	VER 2010-276

försvinner i en sammanslagen information om både allmän pension och tjänstepension. Det finns också en antydning till rädsla för att inte ha full kontroll över den egna pensionsinformationen, utan att det blir staten som har tillgång till all information och därmed får ett informationsövertag. Mot detta kan invändas att informationen finns redan idag på MiP, utan att det har medfört några större problem.

6.5 Alternativ till sammanlagd prognos i orange kuvert

Det övergripande syftet med uppdraget att se på möjligheterna till att inlemma en tjänstepensionsprognos i det orange kuvertet är att nå större grupper pensionssparare med en information om den totala pensionen. I dagsläget finns informationen tillgänglig på MiP och även om MiP i dagsläget har drygt 1,4 miljoner användare så innebär det att över 4 miljoner pensionssparare inte har fått del av en total information om sin framtida pension, i vart fall inte sammanställt för dem.

För att uppfylla det övergripande syftet är det inte nödvändigt att informationen presenteras just i det orange kuvertet. Som påtalats finns det ett motstånd, främst från parterna bakom tjänstepensionsavtalen, att låta en tjänstepensionsprognos ingå i det orange kuvertet. Även om det orange kuvertet är den enda produkt som når alla pensionssparare, så kan syftet mer eller mindre nås på andra sätt.

En möjlighet är att fortsätta på frivillighetens väg och låta den samlade informationen vara tillgänglig enbart på MiP. En risk med ett sådant förfaringssätt är förstås att informationen enbart når dem som har en viss insikt och en vana att söka information och att de som kanske har störst behov av informationen inte når av den. Erfarenheten säger att pensionsinformation är en lågintresseprodukt och att det är svårt att få pensionsspararna att aktivt söka efter information.

För att nå målet på frivillig väg krävs en långt driven distribuering av informationen på MiP till bankernas och försäkringsbolagens webbsidor. Med den ökade tillgänglighet som en distribuering ger kan antalet registrerade användare väntas öka och informationen nå åtminstone en stor del av pensionsspararna inom ett antal år.

Ett förslag som framförts från några aktörer i branschen är att låta respektive tjänstepensionsförvaltare ta del av prognosen för allmän pension och presentera den i sin egen årliga information. Tekniskt sett är det en variant av de tekniska lösningar som angivits för tjänstepension i det orange kuvertet för att samla in information och beräkna en prognos och alltså fullt möjlig att genomföra. Ur ett legalt perspektiv kräver även denna lösning att den tjänstepensionsförvaltare som distribuerar prognosen har en fullmakt från den försäkrade om att få ta emot informationen om allmän pension. Nackdelen med ett sådant alternativ är att det ändå inte ger en fullständig bild av pensionen för många pensionssparare, eftersom det inte visats något intresse från någon aktör att komplettera informationen med tjänstepension från andra aktörer eller andra avtalsområden. Många, för att inte säga huvuddelen av pensionsspararna, har eller kommer att ha intjänad tjänstepension från mer än ett avtalsområde och/eller från flera försäkringsbolag, vilket innebär att det här förslaget inte kommer att kunna ge en bild av hela den intjänade pensionen för alla som någon gång bytt avtalsområde.

Datum	2011-10-04
Dok.bet.	PID112761
Version	
Dnr/Ref.	VER 2010-276

6.6 Pensionsmyndighetens bedömning

Enligt Pensionsmyndighetens bedömning finns det en stark efterfrågan på information om den totala pensionen. Det framkommer i de eftermätningar som myndigheten gör i samband med utskick av det orange kuvertet och det framkommer i kundservice dagliga kontakter med de försäkrade. Den information som man främst saknar i det orange kuvertet är information om tjänstepensionen, eller egentligen en information om den totala framtida pension som man kan förvänta sig. Att verka för att tillgängliggöra en sådan information är därför en av Pensionsmyndighetens mest prioriterade uppgifter.

Fokus för den uppgiften har varit att stödja utvecklingen av MiP genom att distribuera MiP på den egna webbplatsen, verka för leverans av en fullständig information i kontakterna med branschen och initiera ett arbete med informationsstandard när det gäller terminologi och prognoser. Utvecklingen har också varit positiv under de två senaste åren. Täckningsgraden av information på MiP har ökat kraftigt, från 55 procent 2009 till 86 procent i slutet på 2011 när det gäller tjänstepension och från 1 procent till 56 procent avseende privata pensionsförsäkringar. När det gäller standards så finns det en ordlista, Pensionsorden, som tagits fram av Pensionsmyndigheten och branschen gemensamt och det pågår ett arbete med en prognosstandard. Distributionen av MiP på Pensionsmyndighetens webbsida har bidragit till att antalet registrerade användare på MiP har ökat från 1,0 till närmare 1,4 miljoner under 2010 och 2011.

Det finns dock en hel del utvecklingsarbete som kvarstår. Täckningsgraden när det gäller informationen måste öka ytterligare, vilket bl.a. innefattar en aktualisering på det kommunala avtalsområdet och att information om IPS börjar levereras. Kvalitén och detaljeringsgraden av informationen måste också förbättras för att öka kvalitén i prognoserna. Arbetet med en prognosstandard måste slutföras och möjligheterna till simuleringar måste förbättras. För att öka tillgängligheten av den totala pensionsinformationen och för att öka antalet användare av MiP är det också av stor vikt att aktörerna i pensionsbranschen, framför allt bankerna och försäkringsbolagen, distribuerar MiP på sina webbsidor.

Den stora fördelen med att presentera en prognos som även omfattar tjänstepensionen i det orange kuvertet är naturligtvis att informationen då når i princip alla pensionssparare. I det orange kuvertet för 2011 presenterades en prognos för ca 4,6 miljoner pensionssparare och enligt de eftermätningar som görs i samband med utskicket lästes prognosen av ca 3,1 miljoner pensionssparare.

Med hänsyn till den omfattande lagreglering och teknikutveckling som förslaget medför och den negativa inställning till förslaget, framför allt hos parterna, som redovisats bedömer Pensionsmyndigheten att möjligheterna att på frivillig väg nå framgång med en sådan lösning är små och riskerar dessutom den goda utveckling av MiP som nu pågår. Om målet för utvecklingen inte uppfattas som önskvärd är det en uppenbar risk att de insatser som nu pågår och som krävs för att utveckla MiP kommer att prioriteras lågt framöver och det kan komma att innebära att den pågående utvecklingen mot en tillgänglig information om den totala pensionen med hög kvalitet för de flesta pensionssparare försenas.

När det gäller det framförda alternativet med att komplettera nuvarande bolagsegen tjänstepensionsinformation med information om allmän pension bedömer Pensionsmyndigheten det inte som ett bra alternativ. För flertalet pensionssparare skulle det inte ge den totala information som eftersträvas då bolagen uppgett att man enbart avser att ge information om den egna tjänstepensionen.

Datum	2011-10-04
Dok.bet.	PID112761
Version	
Dnr/Ref.	VER 2010-276

Alternativet förutsätter också i princip motsvarande legala och tekniska förändringar som för att presentera tjänstepensionsinformation i det orange kuvertet.

Pensionsmyndighetens rekommendation till regeringen är därför att fortsätta på frivillighetens väg och låta MiP vara källan till den totala pensionsinformationen. Detta kräver en fortsatt utveckling av MiP och Pensionsmyndigheten avser att fortsätta stödja och delta i utvecklingen av MiP samt fortsätta diskussionen med parterna och branschen för att utveckla informationen på MiP och för att öka tillgängligheten. Pensionsmyndigheten anser att en helhetsinformation om pension är en så angelägen privat- och samhällsekonomisk fråga att om inte utvecklingen mot fullständiga leveranser till MiP slutförs och om inte en omfattande distribution av MiP genomförs inom rimlig tid, så bör regeringen överväga statens ansvar när det gäller helhetsinformation t.ex. genom tjänstepensionsinformation i det orange kuvertet. Även i arbetet med en prognosstandard och standard för pensionsinformation i stort behöver branschen visa att den kan tillgodose allmänintresset av en bra och lättillgänglig pensionsinformation. Även här är alternativet lagreglering.

Samtidigt är det viktigt att konstatera att den rekommenderade vägen med helhetsinformation enbart på MiP med stor säkerhet kommer att innebära att färre pensionssparare kommer att ta del av en helhetsinformation om pensionen än om informationen presenterats i det orange kuvertet. Även om en utvecklad och distribuerad MiP kan förväntas medföra en kraftig ökning av antalet registrerade användare, så kommer det att finnas pensionssparare som inte söker information på internet eller som inte aktivt söker pensionsinformation. Antalet pensionssparare som då inte kommer att ta del av en helhetsinformation om pensionen bedöms kunna uppgå till i storleksordningen 1,5 miljoner personer. Därför bör, samtidigt som utvecklingen av antalet användare av MiP följs noga, Pensionsmyndigheten få i uppdrag att tillsammans med parterna och aktörerna i branschen, finna en lösning som gör det möjligt att även nå dessa personer med en samlad pensionsinformation.

Detta ärende har beslutats av Pensionsmyndighetens styrelse den 27 september 2011. Deltagare har varit ordförande Bo Könberg, vice ordförande Kerstin Wigzell samt ledamöterna Joachim Berner, Carl Gustav Fernlund, Tomas Landeström, Pär Nygren och generaldirektör Katrin Westling Palm.

Föredragande var chefen för pensionsutveckling Ole Settergren, Atosa Anvarizadeh och Arne Paulsson. I ärendets slutliga handläggning har även chefen för juridikavdelningen Thomas Norling och chefen för ledningsstaben Annika Sundén varit med.

Katrin Westling Palm

Ole Settergren

Datum	2011-10-04
Dok.bet.	PID112761
Version	
Dnr/Ref.	VER 2010-276

44 (50)

Bilaga 1.

Tabell 1. Skattning av Pensionsskulder och leverans till minpension.se år 2009

Belopp i miljarder kronor – avser år 2007. Fetstil markerar att beloppet informeras om på minpension.se

Pensionsinstitut	Allmän pension	Tjänste-pension	Synligt på MiP	Privat pension	Synligt på MiP	Summa pension	Synligt på MiP	Synligt på MiP %
Försäkringskassan	6 996					6 996	6 996	100%
Premiepensionsmyndigheten	308					308	308	100%
Skandia		208	16	108		316	16	5%
Alecta		274	274			274	274	100%
AMF		250	75	2		252	75	30%
SEB		121	18			121	18	15%
Länsförsäkringar		75	75	60		135	75	56%
SPP		104	104	1	1	105	105	100%
Swedbank		23	20	36		59	20	34%
Folksam		11	7	41		52	7	14%
Bank Pension		50	0			50	0	0%
Handelsbanken		22	10	23		45	10	22%
KPA Pension		43	41	2		45	41	91%
KP		41	41	1	1	42	42	99%
Nordea		4	3	23		27	3	11%
Kåpan		21	21			21	21	100%
Folksam LO		17	17			17	17	100%
SPK		10	10			10	10	100%
Pressens Pensionskassa		8	0			8	0	0%
FPK		5	5			5	5	100%
Danica		4	1	0		4	1	23%
Moderna		4	1	0		4	1	23%
Arkitekterna		3	3			3	3	90%
Swedish Match		1	1			1	1	100%
Avanza		1	0			1	0	0%
Nordnet		0	0			0	0	
Svensk Handel		0	0			0	0	
Volvo Resultat		0	0			0	0	
SPV förmånsbestämd*		162	81			162	81	50%
Kommuner förmånsbestämd*		322	161			322	161	50%
Total "pensionsförmögenhet"*		1 784	984	296	2	9 384	8 290	88%

*Osäker skattning

Belopp i miljarder kronor avser 2007

Datum 2011-10-04
Dok.bet. PID112761
Version
Dnr/Ref. VER 2010-276

45 (50)

Tabell 2. Skattning av Pensionsskulder och leverans till MiP september 2011.

Belopp i miljarder kronor – avser år 2007. Fetstil markerar att beloppet informeras om på MiP.

Pensionsinstitut	Allmän pension	Tjänstepension	Synligt på MiP	Privat pension	Synligt på MiP	Summa pension	Synligt på MiP	Synligt på MiP %
Inkomstpension	6 996					6 996	6 996	100%
Premiepension	308					308	308	100%
Skandia		208	208	108	108	316	316	100%
Alecta		274	274			274	274	100%
AMF		250	250	2	2	252	252	100%
SEB		121	18	105		226	18	8%
Länsförsäkringar		75	75	60	60	135	135	100%
SPP		104	104	1	1	105	105	100%
Swedbank		23	23	20	20	43	43	100%
Folksam		11	7	41		52	7	14%
Bank Pension		50	50			50	50	100%
Handelsbanken		22	22	23	23	45	45	100%
KPA Pension		43	41	2		45	41	91%
KP		41	41	1	1	42	42	100%
Nordea		4	3	23		27	3	11%
Kåpan		21	21			21	21	100%
Folksam LO		17	17			17	17	100%
SPK		10	10			10	10	100%
Pressens Pensionskassa		8	8			8	8	100%
FPK		5	5			5	5	100%
Danica		4	4	0		4	4	93%
Moderna		4	0	0		4	0	0%
Arkitekterna		3	3			3	3	100%
Swedish Match		1	1			1	1	100%
Avanza		1	0			1	0	0%
Nordnet		0	0			0	0	
Svensk Handel		0	0			0	0	
Volvo Resultat		0	0			0	0	
Kyrkans pensionskassa		8	8			8	8	100%
SPV förmånsbestämd*		162	135			162	135	83%
Kommuner förmånsbestämd*		322	193			322	193	60%
Total "pensionsförmögenhet"*		1 792	1 521	386	215	9 482	9 040	95%

Datum 2011-10-04
Dok.bet. PID112761
Version
Dnr/Ref. VER 2010-276

Tabell 3. De största saknade leveranserna till MiP september 2011

Miljarder kronor (avser ”pensionskapital” 2007)

Pensionsinstitut	Tjänstepension (kollektiv)	Tjänstepension (individuell)	Privat	Summa
SEB	Full leverans	103	105	208
Folksam	Full leverans	4	41	45
Nordea	Full leverans	1	23	24
SPV	27			27
Kommuner	129			129
Summa	156	108	169	433

Bilaga 2.

Tabell 4. Ord som förekommer i årsbeskeden men där ord ur Pensionsordlistan borde ha använts.

Ord	Bolag	Förslag bland Pensionsorden
Depå (Är väl inte samma sak som depåförsäkring?)	Avanza Pension,	depåförsäkringar
Förmedlingskostnad	Fora	Administrationskostnad
Förmånsberättigad efterlevande	KP	Efterlevande
Försäkringsform	Danica Pension, Avanza Pension,	Försäkring
Försäkringsförmåner	Danica Pension, KP,	Namnet på förmånen
försäkringsavgift	Avanza	Administrationsavgift
Försäkringsskydd	KP	Försäkring, ev. namnet på förmånen
Försäkringsavgift	KP	Dina försäkringar
Förvaltningskostnader	Nordea	Administrationsavgift
Förvaltning	Avanza	Administration
Garantivärde	Swedbank,	Garanterat värde
Inflyttat kapital	Avanza	Flyttat kapital
Kursförändring	Folksam-LO, Avanza	Värdetförändring
Omkostnader	AI	Administrationskostnader
Pensionsbesked	AI Pension,	Värdebesked/årsbesked
Pensionsplan	KP,	Tjänstepension
Risikompensation	AMF,	Arvsvinst
Traditionell förvaltning	Länsförsäkringar, Swedbank,	Traditionell försäkring
Traditionell pension	Swedbank,	Traditionell försäkring
Traditionell pensionsförsäkring	KPA, Swedbank,	Traditionell försäkring

Tabell 5. Ord som förekommer i årsbeskeden och som saknar motsvarigheter i pensionsordlistan

Ord	Bolag
Absolutavkastande	Länsförsäkringar,
Avgift	Fora
Avkastning	Fora
Flytträtt	Avanza Pension, AMF
Fondandelar	Danica Pension, Folksam-LO
Fondavgift	Collectum, Pensionsmyndigheten
Fondförvaltningsrabatt	Swedbank,
Fondinnehav	AMF,
Förordnande	Avanza
Försäkringsavtal	Folksam-LO,
Försäkringsbesked/Försäkringsavgift	Nordnet, KP
Försäkringsförmedlare	AMF,
Förvaltningsrabatt	Swedbank,
Grundpension	AI Pension,
Kapitalavgift	Collectum
Kapitalförsäkring	Danica Pension, Avanza Pension,
Konverteringsavgift	Danica Pension,
Korrigerig	Folksam-LO, Fora
Livsarbetstidspension/Arbetstidspension	Fora
Livsvarigt	AI Pension, KPA,
Pensionsförvaltare	Fora
Pensionstillägg	KP
Placeringsform	Avanza Pension,
Premieavgift	Collectum
Prognos	KP, KPA, PM
Ständig tradförsäkring	Länsförsäkringar
Tjänstetidsfaktor	Skandicon
Utdelning	Folksam-LO,
Värdeförändring/Värdeutveckling	Danica Pension, Avanza Pension, AMF, Swedbank, nordnet, Pensionsmyndigheten

Datum 2011-10-04
Dok.bet. PID112761
Version
Dnr/Ref. VER 2010-276

Värdeinformation	Folksam-LO,
Värdepappersdepå	Avanza Pension,

Så här kan du nå oss om du vill veta mer

www.pensionsmyndigheten.se

Kundservice 0771-776 776

www.pensionsmyndigheten.se